

Stela Popescu, actriță la Teatrul de Stat din Brașov.
Fotografie de A. MIHAILOPOL

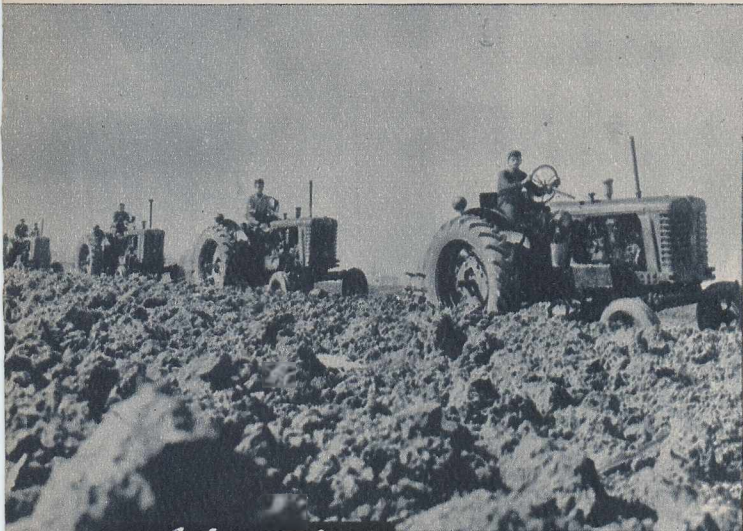
Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

Nr. 45 (389) — 10 noiembrie 1962

FLAGARA

Adunarea festivă din Capitală închinată celei de-a 45-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. În fotografie, prezidiul adunării festive.

Nici o palmă de teren să nu rămână nearată. Sub această lozincă, colectivii din Ploiești, cu sprijinul mecanizatorilor de la S.M.T.-Buda, dau bătălia arăturilor adânci de toamnă în vederea însămânțării din primăvara viitoare.

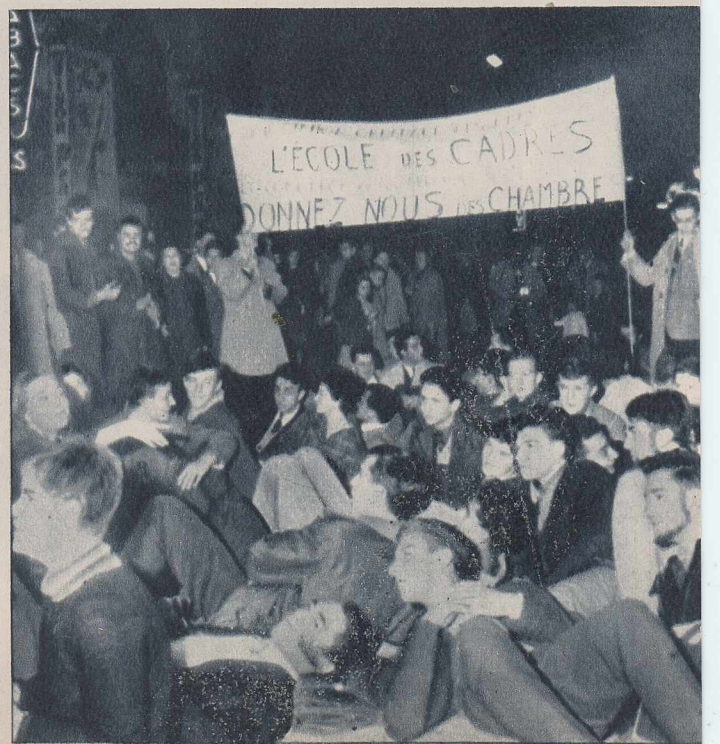
La Casa de cultură a tineretului din raionul Grivița Roșie, în prezența reprezentanților comitetelor raionale de partid și U.T.M. și a organelor de miliție, a numeroși profesori, părinți, tineri muncitori și elevi, s-au înmănat buletine de identitate unui număr de 200 tineri și tinere din raion care au împlinit vârsta de 14 ani.

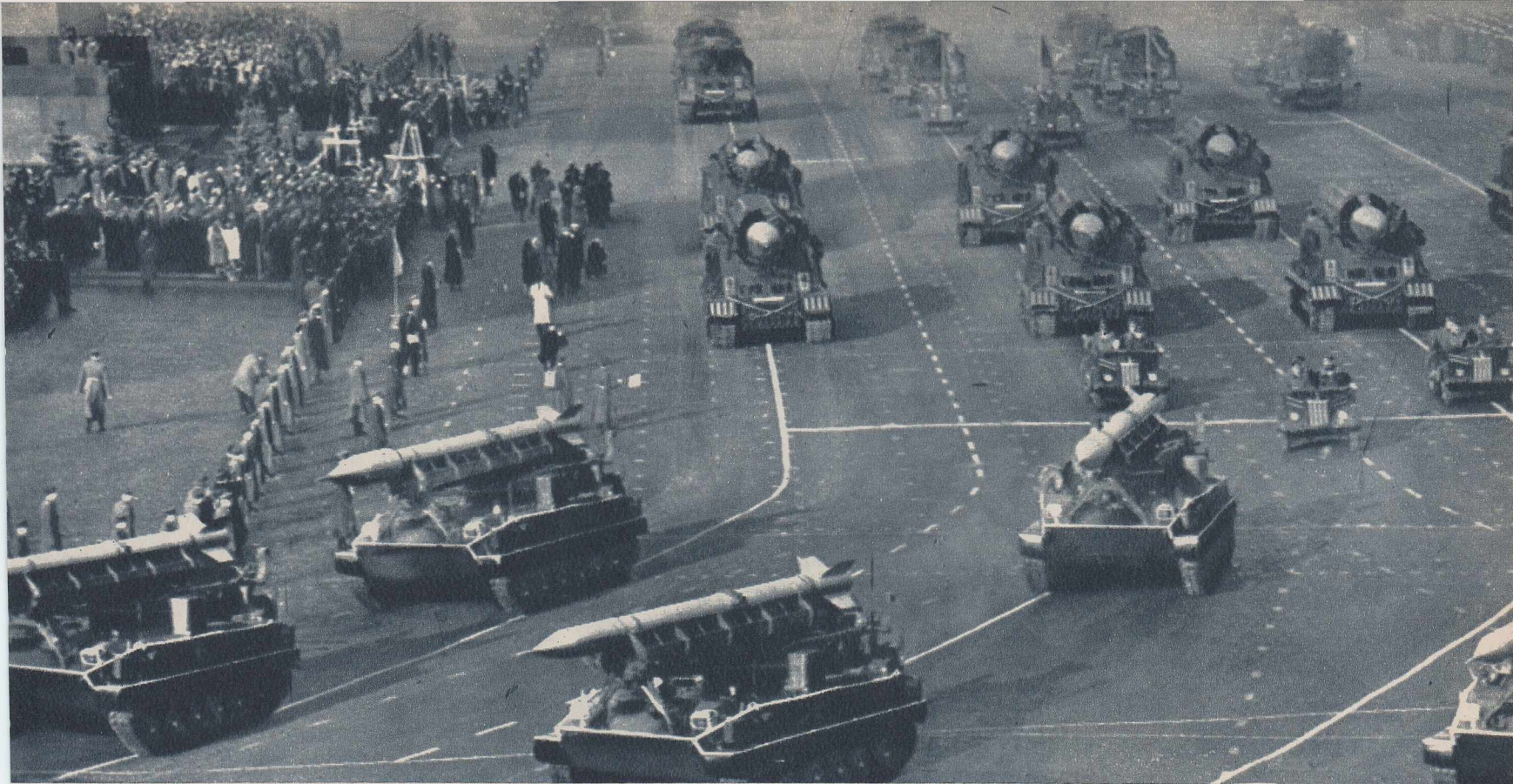

fotocronica
FLACARII

„Nu vrem arme, pline pentru toți”, „Vrem să trăim”, „Securitate și sănătate pentru copiii noștri”, „Să înceteze exploziile atomice”. Sub aceste lozinci au demonstrat pe străzile Genevei sute de femei, membre ale unei organizații feminine elvețiene, cu prilejul „Zilei Națiunilor Unite”.

Gara Saint-Lazare. Studenți de la diferite instituții de învățămînt superior din Paris s-au culcat aol, pe jos, pentru a protesta astfel împotriva lipsei de grijă a autorităților față de problema cazării studenților.

Moscova, 7 Noiembrie 1962. Aspect de la parada militară din Piața Roșie, cu prilejul celei de-a 45-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

Academicianului sovietic Lev Davidovici Landau (în fotografie) i s-a decernat Premiul Nobel pentru fizică pe anul 1962. Renumitul om de știință sovietic a primit în 1948 Premiul de Stat pentru cercetările științifice în domeniul transformărilor de fază și Premiul Lenin pe anul 1962 pentru o serie de lucrări în domeniul fizicii teoretice. Premiul Nobel i s-a atribuit pentru teoria corpurilor condensate, în special a heliului lichid. După cum se știe, medicii au depus timp de câteva luni mari eforturi pentru salvarea vieții acad. L. Landau, care a suferit un grav accident de automobil în primăvara acestui an.

În aceste zile s-au desfășurat la Sofia lucrările celui de-al VIII-lea Congres al Partidului Comunist Bulgar. La Congres au participat reprezentanții a 55 de partide comuniste și muncitorești frățești, între care delegația Partidului Muncitoresc Român în frunte cu tovarășul Gheorghe Apostol, membru al Biroului Politic al C.C. al P.M.R. În îndeplinirea directivelor Congresului al VIII-lea al P.C.B. pentru dezvoltarea R.P. Bulgaria pe perioada 1961-1980, un rol de seamă îl va juca și complexul „Marița-Est”. În fotografie: termocentrala complexului „Marița-Est” — care furnizează 3.500.000 kw anual.

fotocronica FLACARII

„MARTE-1” ÎȘI CONTINUĂ ZBORUL COSMIC

— prin telefon de la Moscova —

După cum fmi mărturisesc de curând un cunoscut scriitor sovietic, Aleksandr Kazantsev — ale cărui romane despre zboruri și viața de pe alte planete sînt foarte cunoscute — azi e mai interesant să scrii despre ceea ce se petrece în zilele noastre decît să plasezi acțiunea undeva prin anul 3000 și să vezi că după editarea cărții a apărut o navă interplanetară mai perfectă decît cele pe care te-ai străduit să le descrii.

În ultimii doi ani am avut prilejul să flu, din apropiere, martor la o serie de evenimente... cosmice, care au revoluționat știința, care au deschis omenirii noi orizonturi. Și știți ce am observat în ziua cînd s-a anunțat startul navei interplanetare „Marte-1”? Moscoviții (și sînt convins că toți oamenii sovietici) au primit comunicatul TASS cu entuziasm, dar că pe ceva... foarte obișnuit. Poate că pare un paradox, dar sincer vă mărturisesc, e un paradox emoționant, plin de un sens profund, care stă mărturie marilor succese obținute de oamenii sovietici pe Pămînt ca și în Cosmos, care stă mărturie încrederei în viitoarele victorii pe drumul construirii comunismului.

— La fel ca și toți oamenii de pe planeta noastră, sper să pot atinge „pămîntul” de pe planeta Marte. Dar să nu facem nici un fel de presupunerii, cine va fi acela și cînd se va întimpla. Cred că oamenii din generația noastră îl vor putea îmbrățișa pe omul care a văzut planeta Marte.

Cuvintele acestea pline de optimism, de speranțe ce se vor îndeplini, aparțin unuia din cei mai curajoși oameni din lume — cosmonautul numărul 1 al planetei Terra, Iuri Gagarin. Iar unul din cei mai cunoscuți savanți sovietici, profesorul D. Martînov, directorul Institutului astronomic „Sternberg” din Moscova, a declarat:

— Stația interplanetară va permite dezlegarea multor mistere: compoziția atmosferei, existența sau inexistența apei, structura și natura canalelor. Iar ipoteza despre existența vieții pe Marte va deveni probabil o teorie fundamentată, dar care va fi pe deplin dovedită doar atunci cînd primul cosmonaut va ajunge pe planeta Marte. Desigur că aceste timpuri nu mai sînt îndepărtate.

Lansarea lui „Marte-1” a avut loc în ajunul marii sărbători a Revoluției.

Omenirea a urât un călduros „drum bun” acestui trimis al ei care a pornit de pe
cosmodromul — Octombrie
pe orbite —Victorie
luînd punctul spre — COMUNISM.

Alexandru STARK

Președinta a

Maria Zidaru, Erou al Muncii Socialiste, președinta gospodăriei

Culesul porumbului la Petin

În acest an, la 2 martie, trei gospodării colective mici se unificaseră, împlinind astfel o veche dorință a țăranilor din cele trei sate — Păulești, Ambud, Petin — care nu erau despărțite decât de indicatoarele comunale. Primăvara se apropia năvalnic topind zăpezile, și gospodării înfrățiți se pregăteau de campania lucrărilor agricole de primăvară, de întocmirea noulor planuri, de reorganizarea brigăzilor, când sosi scrisoarea lui Donca. Ludovic Donca, un simplu colectivist din satul Amați, îi reproșa președintei Maria Zidaru că uitase de vecinii care nu se aflau mai departe decât câțiva kilometri. De ce nu vreți să vă unificați și cu noi? — o întreba. Răspunsul nu era atât de greu de dat, mai grea era luarea unei asemenea hotărâri. Gândindu-se cu toată sinceritatea, ea, Maria Zidaru, trebuia să recunoască fără ocol că un asemenea pas n-ar vrea să-l facă. Nu numai ea, dar nici cea mai mare parte a colectivștilor. Ei au fost învățați în ultimii ani să trăiască bine, n-au cunoscut nici un fel de lipsuri, gospodăria a fost mereu frunțasă, faima ei depășind hotarele regiunii Maramureș. Cine n-a auzit de „Drumul lui Lenin” din Păulești? Să-i primești pe cei din Amați lângă tine n-ar fi un act prematur care ar crea prea multe greutăți? Cel puțin acum, când la cele 537 de hectare ale Păuleștinului s-au adăugat cele 700 de la Ambud și cele 350 de la Petin. Tovarășii de la raionul de partid sprijiniseră dorința celor din Amați, dar Maria Zidaru ceruse o păsuire. „Trăim o nouă experiență. Trebuie să întărim noua gospodărie

unificată”. Raionul n-a fost convins de justetea argumentelor:

— Lucrurile vi se par mai dificile decât sînt în realitate...

Și de fapt chiar așa era... Bineînțeles, adevărul nu putea fi ignorat: gospodăria din Amați avea contractate împrumuturi importante. Dar erau destule resurse încă neexploatate și care ar fi dus la lichidarea acestor datorii în scurt timp. Chiar și o socoteală în grabă ar fi arătat cât de mult ar avea de câștigat gospodăria primindu-i pe amățeni: în primul rînd sutele de hectare care ar da o pondere economică mai mare gospodăriei.

Și cum, în toiul acestor frămîntări, a sosit scrisoarea, ea n-a fost decât un bun prilej de a merge la fața locului.

Aflînd că sosește la ei în vizită o delegație din Păulești, care fără doar și poate o să privească la toate cu un ochi sever, colectivștii din Amați au făcut pregătirile pe care le credeau de cuviință.

Intrînd în grajduri, Maria Zidaru a văzut cu uimire urme de copite rămase în ciment. Era o neglijență. Vacile au fost lăsate să intre în grajd cînd pardoseala de ciment era proaspăt turnată. Halal gospodari — și-au zis cei din Păulești, bineînțeles în gînd, căci nu se cuvenea să-și jignească gazdele. Dar asta era o bagatelă față de ce aveau să mai vadă. În rîvna lor și mai ales pentru a dezminți un zvon care circula prin gospodăriile vecine că ei, amățenii, n-au grijă de vite, s-au apucat să le țesale și... le-au țesalat pînă

le-au smuls părul! Cei din Păulești au schimbat priviri pe tăcute...

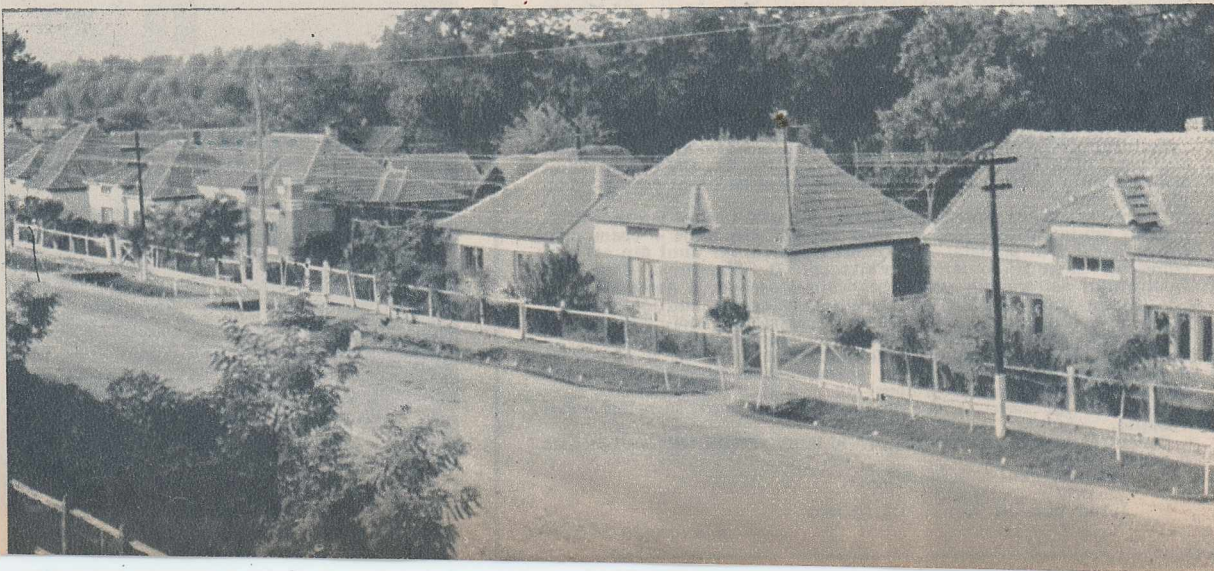
— Da... să ne unificăm — a fost concluzia vizitei.

Ar părea surprinzător la prima vedere.

— N-au fost oamenii de vină, ci proasta organizare și fără îndoială lipsa de răspundere a unora sau a altora. Exemplul colectivștilor noștri, a felului lor de a munci, va schimba lucrurile și aici. În fond trebuie să ne ajutăm unii pe alții. Am fi greșit dacă ne-am fi gîndit numai la prestigiul nostru...

Așa a explicat Maria Zidaru hotărîrea luată. Și adunarea generală a fost de acord. Finațurile întinse, propice pentru creșterea animalelor, sutele de

Casele pipernicite, acoperite cu pale, au dispărut. Păuleștii și-au schimbat fața...

Primit o scrisoare

hectare care, rațional lucrate, vor da producții sporite, iată și argumentele economice care au cântărit greu în balanța unificării.

La sfârșitul lui martie cele 1.100 de hectare ale gospodăriei colective din Amați au făcut trup comun cu cele din Păulești, Ambud și Petin.

★

Ce profil va avea noua gospodărie? Aceasta a fost una din întrebările pe care și le-au pus colectiviztii. De la început trebuia cumpănită bine viitoarea orientare, pentru că acum nu era vorba de o gospodărie mică, cu câteva sute de brațe de muncă. Păuleștiul, care constituia nucleul cu experiența cea mai îndelungată și cu rezultatele cele mai bune, dezvoltase intensiv legumicultura datorită așezării lui lângă Someș. Celelalte gospodării nu aveau nici una un sector preponderent. Primele statistici au relevat chiar o situație curioasă: Petinul, care nu posedă nici un hectar de fînături naturale, avea 425 de ovine, pe când Amațiul, cu cele 60 de hectare de fînături, doar 412 ovine. Condițiile naturale, cât și experiența tradițională a țărănilor din aceste locuri, au determinat și profilul zoologic al gospodăriei unificate.

Cele circa 2.700 de hectare au fost și vor fi în viitor tarlalizate, alegându-se pentru fiecare cultură pământul cel mai potrivit. Operația va duce nu numai la o rațională împărțire a terenurilor, dar va intensifica și exploatarea lor cu mijloace mecanizate. Astfel la Ambud, unde existau 14 parcele pentru grâu de toamnă însumând 250 de hectare, anul

acesta aceeași suprafață va fi comasată doar în 6 parcele. La Păulești, cele 150 de hectare răzlețite au fost de asemenea comasate. Pământuri întinse, unde tractorul toamna și combina vara să se simtă în largul lor!

Dar cum spuneam mai sus, noua gospodărie va avea două dominante. Nu vom stăruia asupra cultivării legumelor pe suprafețele irigate, în care păuleștenii mai cu seamă sînt mari meșteri. Aici, pe pământurile de lângă Someș, sînt femei și bătrîni care cultivă legume de multă vreme. Pînă toamna tîrziu, cînd bruma acoperă ogoarele și vin frigul și înghețul, ei determină plantele să rodească fără încetare. Ei au realizat an de an, cu mici diferențe, un cîștig mediu de 50.000 de lei la hectar.

Să ne oprim însă la creșterea animalelor, care a necesitat mari schimbări. Prima măsură luată în funcție de condițiile locale existente a fost repartizarea cît mai judicioasă a animalelor. Vacile cu lapte de la Petin și Amați au fost adunate la Ambud și Păulești, și asta nu pentru că amăștenii s-ar fi dovedit nepricepuți să le dea o îngrijire corespunzătoare, ci din motive absolut practice: aici existau grajduri mai bune, oameni cu o experiență mai îndelungată, o pășune, ce-i drept mai mică, dar mai bogată. Adunate într-un singur loc, inginerul care se ocupă de creșterea animalelor putea urmări mai eficient rentabilitatea fiecărei vaci și selecta urmașii cei mai demni să populeze cirezile gospodăriei. Practica zootehnică are și ea legi care trebuie respectate cu rigurozitate, dacă vrei să obții randamente mari. Una din acestea

se referă la creșterea după vîrste a animalelor. Căci altfel pășești ca cei din Amați, care la unificare aveau niște viței piperniciți care au stîrnit doar haz. Pentru a preîntîmpina fătările la vîrste neindicte și a crea vitelor mediul prielnic de dezvoltare, ele au fost grupate după normele zootehnice acolo unde existau condițiile cele mai bune.

Unificarea celor patru gospodării n-a adus cu sine numai o mai bună organizare, care va permite obținerea unei producții sporite de lapte și carne, dar a rezolvat dificultățile de furajare în fostele gospodării mici. Cei mai bucuroși sînt colectiviztii din Petin. Lipsiți de fînături naturale, ei întîmpinau în fiecare an greutăți. Dacă din primăvară pînă în toamnă, cînd vitele erau păscute, ei obțineau circa 10-12 kilograme de lapte de la fiecare vacă, o dată cu venirea iernii producția scădea vertiginos la 4-5 kg, din lipsa unei furajări substanțiale. Unificarea a lichidat aceste greutăți nu numai prin faptul că noua gospodărie are 140 hectare de fînături naturale, dar și datorită largilor posibilități de cultivare a altor plante de nutreț. La începutul lunii octombrie gospodăria avea pregătite pentru iarnă 716 tone fîn, 1.210 tone paie, 2.042 tone porumb siloz (200 vagoane!) și o mare rezervă, încă necalculată, de coceni de porumb.

★

— Toate merg pe făgașul lor normal, dar mai avem de corijat cîte ceva într-un sector mai dificil... — ne mărturisește Ion Groza, secretarul comitetului de partid. „Sectorul dificil” sînt oamenii.

Trîind în patru sate, obișnuți cu tot atîtea metode de a munci, ei au venit în noua gospodărie cu mentalități oarecum diferite. Întrebăm: ce metode folosiți pentru formarea unei conștiințe socialiste înaintate? Puterea exemplului, ni se răspunde. La noi vorba multă nu prea are efect... Și ni se relatează cum astă-vară, în plin sezon de cosit, pe cele 120 de hectare de fînături care reveneau amăștenilor să le lucreze, n-au ieșit la coasă în prima zi decît un număr redus de colectiviztii. Nu era pentru nimeni o taină că ei au fost obișnuți să lucreze fînăturile în parte.

— Dar asta nu e o metodă socialistă — ne precizează Ion Groza. Și cum timpul presa și alte campanii băteau la ușă, noi am repartizat acolo 170 de oameni din Păulești. Credeți că a doua zi a mai fost nevoie să trimitem din nou o brigadă de șoc? Nu! Cei din Amați au împfnzit cîmpul, vrînd să dea dovadă că și ei sînt în stare să ducă un lucru la bun sfîrșit...

Așa se corijează din mers — vorba tovarășului Groza — mentalitatea în „sectorul dificil”...

★

Sînt opt luni de cînd președinta a primit o scrisoare. A venit toamna, anotimpul bilanțurilor agricole. Care sînt rezultatele? Le vom ști nițel mai tîrziu, cînd toate socotelile vor fi încheiate. Dar oricum, putem fi siguri că rezultatele vor fi îmbucurătoare. Căci, vorba proverbului din bătrîni: unirea face puterea.

C. BOZBICI
Fotografii de Tr. PROSAN

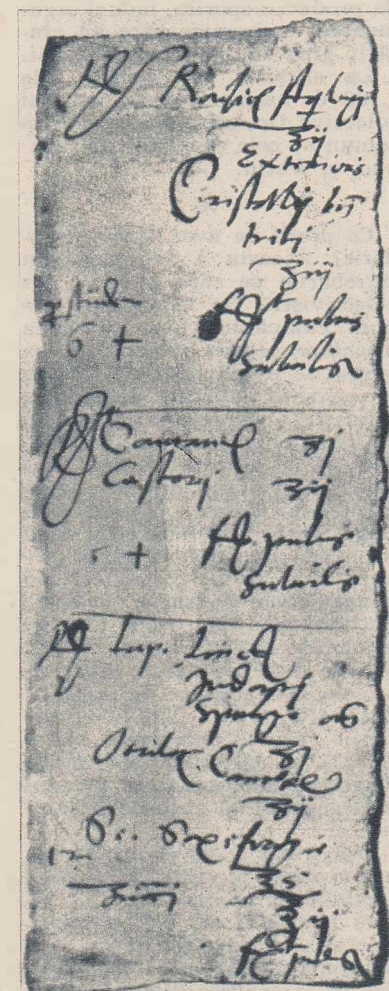
MOMENTE DIN ISTORIA CHIMIEI (I)

DE LA „LAPTELE DE LUP“,
„ARAMA LUI AHILE“ ȘI
„GINABRUL LUNAR“ ALE
ALCHIMIȘTILOR – LA
CHIMIA MODERNĂ

Theophrastus Bombastus ab Hohenheim (1493-1541) este mai bine cunoscut sub numele de Paracelsus. Numele lui este legat în mintea tuturor de alchimie; el a fost însă și unul dintre cei mai străluciți premergători ai experienței chimice propriu-zise. (Tabloul de un pictor necunoscut.)

LUMINI ÎN RETORTĂ

Această „rețetă“ a fost scrisă, acum peste 400 de ani... de mina lui Paracelsus.

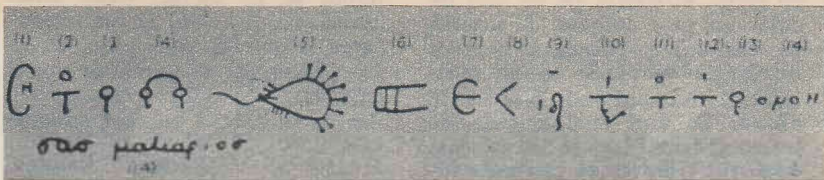
de Max SOLOMON

In țesăturile policrome ale rochiilor, în mobila modernă, în construcția mașinilor-unelte și a vehiculelor, în costumele de scafandru ale cosmonauților și în învelitorile elegante ale cărților, în porțelanul vaselor de laborator, în toate domeniile vieții noastre este prezentă chimia.

Medicamentul salvator, îngrășămintele solului agricol, stimulatorii de creștere a plantelor, metalele și sticla, hîrtia și cauciucul sînt produsul experienței acumulate de veacuri în do-

meniul științei și artei transformării materialelor din natură.

Să ne închipuim o lume în care s-a pierdut această experiență, să ne închipuim o clipă viața omenească într-o societate din a cărei istorie ar lipsi istoria cunoașterii și practicii chimice, o viață fără metale, fără sticlă, fără hîrtie, fără mase plastice. Să ne imaginăm o lume în care oamenii n-ar cunoaște metodele de producere a acidului sulfuric sau a amoniacului, a coloranților și medicamentelor. Cum ar arăta casele fără beton și metal, fără var și sticlă sau

ALCHIMIA ÎN ANTICHITATE:

Șarpele (desenul din stînga) care-și mușcă propria coadă este Ouroboros, simbolul alchimic al „substanței unice, fundamentale”, după cum explică și inscripția grecească: „Unicul — totul”. Reprezentarea este tipic egipteană. Egiptenii înfățișau prin figuri de animale diversele zeități — întrupări fantastice ale forțelor naturale. „Formula racului” (desenul de sus), atribuită alchimistului grec Zosimos (aproximativ anul 300 e.n.), simbolizează substanțele și transformările lor în cursul operației de transmutație. Racul este al cincilea simbol din figură și reprezintă aliajul cupru-argint. Finalul acestei formule sună: „Cine înțelege aceasta este fericit”.

fără înlocuitorile moderne ale acestor materiale; cum ar arăta viața omenească fără hîrtie și cerneală? O lume tristă, în care oamenii s-ar acoperi cu blănuri netăbăcite, legate de trup prin curmeie, o lume în care uneltele ar fi pietre ascuțite, oase de fiară, în care foamea și boala ar se cerea viețile, o lume primitivă și penibilă s-ar revela închipuirii noastre.

Dar istoria tehnicii și a științelor naturii — și în cadrul lor istoria chimiei — nu pot fi șterse din viața societății. Generația noastră trăiește într-o epocă în care științele naturii, ieșite de mult din perioada de dibuiri a începuturilor, prefac visurile în realitate. Ceea ce pînă mai ieri părea fantastic trece astăzi în domeniul practicii umane; iar ceea ce astăzi ține încă de domeniul fantasticului, mîine va deveni realitate. Științele naturii determină o nouă definiție a fantasticului: „realitate a viitorului apropiat”.

Alchimiștii visau altădată la transmutația elementelor. Ea se operează astăzi curent în reactoarele atomice. Pare fantastică acum ideea înlocuirii agriculturii prin uzine chimice de sinteză; dar într-un viitor nu prea îndepărtat, zahărul, albuminele, grăsimile, vitaminele se vor produce în uzine, care vor face inutilă truda pentru cultivarea unor uriașe suprafețe de pămînt.

În condițiile socialismului, știința se dezvoltă furtunos, nestăvilit. Nici o orînduire anterioară n-a cunoscut și n-a putut cunoaște o asemenea dezvoltare a științelor ca cea pe care o determină orînduirea bazată ea însăși pe știința cea mai înaintată despre natură și societate.

România devine o țară a chimiei. În laboratoarele Academiei R.P. Romîne, ale institutelor de chimie și petrochimie, în laboratoarele uzinelor de mase plastice, de cauciuc, îngrășăminte, medicamente, coloranți, cercetători tineri și vîrstnici trăiesc minunea zilnică a noului. Ei participă la o vastă experiență colectivă de chimie aplicată și teoretică în cadrul planului de 6 ani și al planului de perspectivă.

Fantezia și pasiunea pentru adevăr și creație nu pot găsi

un mai luminos făgaș de desfășurare decît cercetarea noului în natură și producție. Înțelegerea și lupta pentru nou presupun însă cunoașterea a tot ce l-a precedat. Uriașa forță a chimiei moderne își are izvorul în bogata ei istorie. Nu este deci lipsit de interes să ne oprim asupra unor momente din evoluția chimiei.

În cele ce urmează se vor folosi și unele materiale dintr-o lucrare mai amplă a autorului, intitulată „Lumini în retortă”, consacrată istoriei chimiei.

Să aruncăm așadar o privire în laboratoarele și atelierile în care s-au făurit practica și teoria transformării substanțelor, știința care prefăce nisipul și apa, cărbunele, petrolul, gazul metan și aerul în țesături și

uleiuri, în cauciuc și materiale de construcție, în medicamente și coloranți. Ne vom opri, pentru început, la una din perioadele în care știința chimiei nu se constituise încă, iar locul certitudinilor actuale era ocupat de speranțe, intuiție, dar și de ignoranță și înșelăciune.

Cum se prepară... piatra filozofală

Veacul al XV-lea, într-unul din orașele comerciale italiene...

O uliță dosnică în afara zidurilor cetății, departe de forfota piețelor. E zi de vară. Din coșul unei case iese un fum alb, colorat din cînd în cînd de o trîmbă roșie, portocalie sau galbenă. E casa alchimistului.

În colțul unei săli mari, un cuptor din argilă refractară cu numeroase locașuri pentru oale de cele mai diferite forme și mărimi. Pe cuptor este instalat vasul de aramă al unui alambic, legat printr-o țevă scurtă și înșoțită cu un vas răcitor de lut, așezat lingă cuptor. Printr-un cep al vasului răcitor se scurge — într-un ulcior florentin înalt, cu cioc îndoit ca un gît de lebădă — un lichid uleios.

Într-un alt colț al laboratorului, o grămadă de zgură alături de fier. Pe policioară, sute de borcane de porțelan roșu cu inscripții ciudate.

De tavan atrîrnă o figurină de porțelan reprezentînd un pește.

Alchimistul este la masa lui de lucru. El urmărește cu atenție încordată rîndurile de pe un pergament îngălbenit de vreme,

Element	Symbol	Weight	Color	State	Other
Saturu	♄	95	Black	Solid	
Jupiter	♃	106	Red	Solid	
Mars	♂	42	Yellow	Solid	
Venus	♀	60	White	Solid	
Mercury	☿	200	Silver	Liquid	
Luna	☾	171	Silver	Solid	
Sol	☉	1064	Yellow	Solid	

Simboluri folosite de Basilius Valentinus, autor de scrieri alchimice.

ros și pătat. Alături de masă, pe pardoseala de gresie, sînt risipite cărți deschise la cîte o pagină acoperită de semne ciudate.

Unul dintre ajutoarele alchimistului așîță cu foalele focul de cărbune din vatra cuptorului. Celălalt ajutor, în picioare lingă o masă de lucru și o poliță cu vase, privește atent o retortă de sticlă așezată pe un trepied de metal, sub care arde flacăra tremurătoare a unei lămpi de spirit. Pe masă se găsesc creuzete, pîlnii, baghete metalice și de sticlă, borcane cu grăunțe, pulberi și foițe metalice, mercur, săruri albe și colorate. Pe poliță, borcane mai mari cu fetuși de animale, cu șerpi și broaște într-un lichid gălbui. Citești pe etichetele unor borcane titluri ca acestea: „lapte de lup”, „cinabru lunar”, „arama lui Ahile” și o sută de alte nume de soiul acesta, neînțelese de profani.

Una din lucrările la îndemîna alchimistului este opera marelui Geber. Dar alături de ea stau cărțile unor alchimiști obscuri, pline de rețete de preparare a „pietrei filozofale”, a „elixirului”, pline de încilcite descrieri ale drumului spre „marea operă”.

Să citim împreună cu alchimistul nostru una din rețetele de preparare a „pietrei filozofale”.

„1. Combinăm adică preparăm pe A dintr-un corp și din mercur. 2. Îl supunem putrezirii și fierberii la foc dublu pe așa-numitul A. 3. După ce el este fiert, îl dezlegăm. 4. După liniștire îl separăm și îl împărțim. 5. După separare și împărțire continuăm să purificăm...”

Ce este acel corp A despre care vorbește rețeta nu se știe și nici alchimistul nostru n-ar fi putut spune mare lucru despre el. Cît despre operațiile de „dezlegare”, „împărțire”, „putrezire”, ele se executau după fantezia și inspirația momentului.

O vizită simandicoasă

În laboratorul alchimistului se așteaptă o vizită simandicoasă. Se pregătește o experiență de

Pentru a înțelege sensurile acestui simbol complex sînt necesare... serioase cunoștințe alchimice. Monstrul are picioare înaripate, ca ale zeului Mercur, trup de balaur, care reprezintă pe Ouroboros, și barbă, semnificînd înțelepciunea. El poartă semnele argintului (Luna), aurului (Soarele) și mercurului (Mercur). (Din cartea lui G.B. Nazari „Della Tramutazione Metallica”, publicată la Brescia la sfîrșitul sec. XVI.)

transmutare, la care vor asista principele, doctorul său, consilierii, doamne de la curte. Experiența trebuie să reușească deoarece principele a cheltuit pînă acum mii de ducați în contul „marii opere“.

Se pun de o parte cositor, plumb și fier, mercur, aramă, apă de pucioasă și săruri de vopsitorie. Se pregătesc un creuzet curat și o baghetă pentru amestecul topitului. Intră în acțiune suflaia cel mare.

Sosesc participanții la experiență. Luminile pîlpitoare ale luminărilor de ceară aruncă pe pereți umbrele tremurătoare ale celor de față. Alchimistul pre-

zintă spre control bagheta, creuzetul, borcanele cu substanțe, iar ajutorul său pune creuzetul pe cărbunii încinși.

Se introduce cositorul, care se topește văzînd cu ochii. Alchimistul adaugă plumb, pilitură de fier și aramă. Amestecă topitura, povestind celor care îl ascultă cu o teamă abia reținută despre puterea de nedescris a prafului său miraculos. O cantitate cît un bob de mei din acest material, dizolvată într-un butoi de apă, ajunge pentru a face ca o vie să dea struguri copti în luna mai!

Participanții la experiență ascultă muți de uimire și privesc la mîinile îndemnatice ale alchimistului. Dintr-o cutiuță învelită

cu grijă, el scoate pe un virf de cuțit un praf colorat. Îl aruncă pe cărbuni și deodată camera întreagă se umple de un fum multicolor. Nimeni nu mai vede nimic. Se aud exclamațiile de teamă și încîntare ale doamnelor. Apoi, în timp ce se risipește fumul purpuriu, albastru și verde, alchimistul amestecă topitura cu bagheta și acoperă creuzetul cu capacul. Ajutorul suflă strașnic din foale.

După cîteva minute alchimistul ordonă asistentului său să scoată din cuptor creuzetul, devenit roș-alb. Acesta din urmă este lăsat să se răcească, apoi se sparge, și din el se rostogolește pe masă un mic lingou de aur strălucitor.

Nu-i greu de ghicit că aurul a fost introdus în creuzet în timp ce fumul multicolor acoperea vederea asistenței. Dar principele este convins că alchimistul a izbutit. În curînd el va deveni cel mai bogat principe din lume... Dar vai! Asemenea nădejdi rămneau neîmplinite și mulți alchimiști își sfîrșeau zilele pe rug, la spînzurătoare sau în închisori.

Așa se întîmpla la multe curți princiare, în veacul al XV-lea, al XVI-lea și chiar pînă în veacul al XVIII-lea.

Capital lichid... din cuptoarele alchimiștilor

Cu toate că alchimia europeană s-a dezvoltat pe un drum încîlcit, antiștiințific, ar fi greșit să reducem tendințele, adeseori contradictorii, ce s-au manifestat în cadrul ei, la o simplă înșelătorie.

Este adevărat că, în ansamblu, alchimia medievală europeană, în care domina tendința speculativă, scolastică — în dauna tendinței experimentale, proprii de pildă alchimiei arabe — era o disciplină antiștiințifică. Un vast conglomerat în care cunoștințele răzlețe și rudimentare de chimie practică se amestecau, într-un extraordinar haos mistic-fantastic, cu tradiții mitologice provenite din vechile religii, cu dogme ale religiei creștine, frînturi din teoriile filozofilor idealisti, astrologie și magie, folclor și superstiții.

Atît din punct de vedere practic, cît și teoretic, alchimia era chemată să slujească interesele regiilor, prinților și episcopilor, să le procure aurul după care jin-

duiau și, în același timp, să-și aducă și ea prinosul la fundamentarea dogmelor religioase. Printre alchimiști se numărau mulți călugări — și chiar episcopi — dintre care unii au fost canonizați. Carol al VII-lea al Franței, Henric al VIII-lea al Angliei, împăratul Rudolf al II-lea al Germaniei se îndeletniceau cu alchimia. Mulți alți regi și prinți le urmau pilda, sau cel puțin aveau în slujba lor alchimiști „de curte“.

Speranța găsirii unor procedee de transformare a metalelor ordinare în aur îi atrăgea pe feudali ca un miraj, în acele vremuri în care dijma în natură începuse să fie înlocuită cu dijma în bani, cînd feudalii înglodăți în datorii căutau o ieșire din încurcăturile lor financiare, cînd comerțul între piețe îndepărtate cerea capital lichid, obținut prin camătă, furt sau — dacă s-ar fi putut — în cuptoarele ciudate ale alchimiștilor. Lucrurile au ajuns pînă acolo încît în Anglia secolului al XV-lea, sub Henric al VI-lea, clerul a primit ordin să înalte rugăciuni pentru reușita lucrărilor alchimiștilor...

Din punct de vedere teoretic, alchimiștii Europei medievale au rămas la ceea ce au moștenit de la alchimiștii alexandrini, bizantini și arabi. În spiritul scolasticii, vechile teorii devin dogme; pe ceața vechilor superstiții se suprapune ceața misticismului creștin.

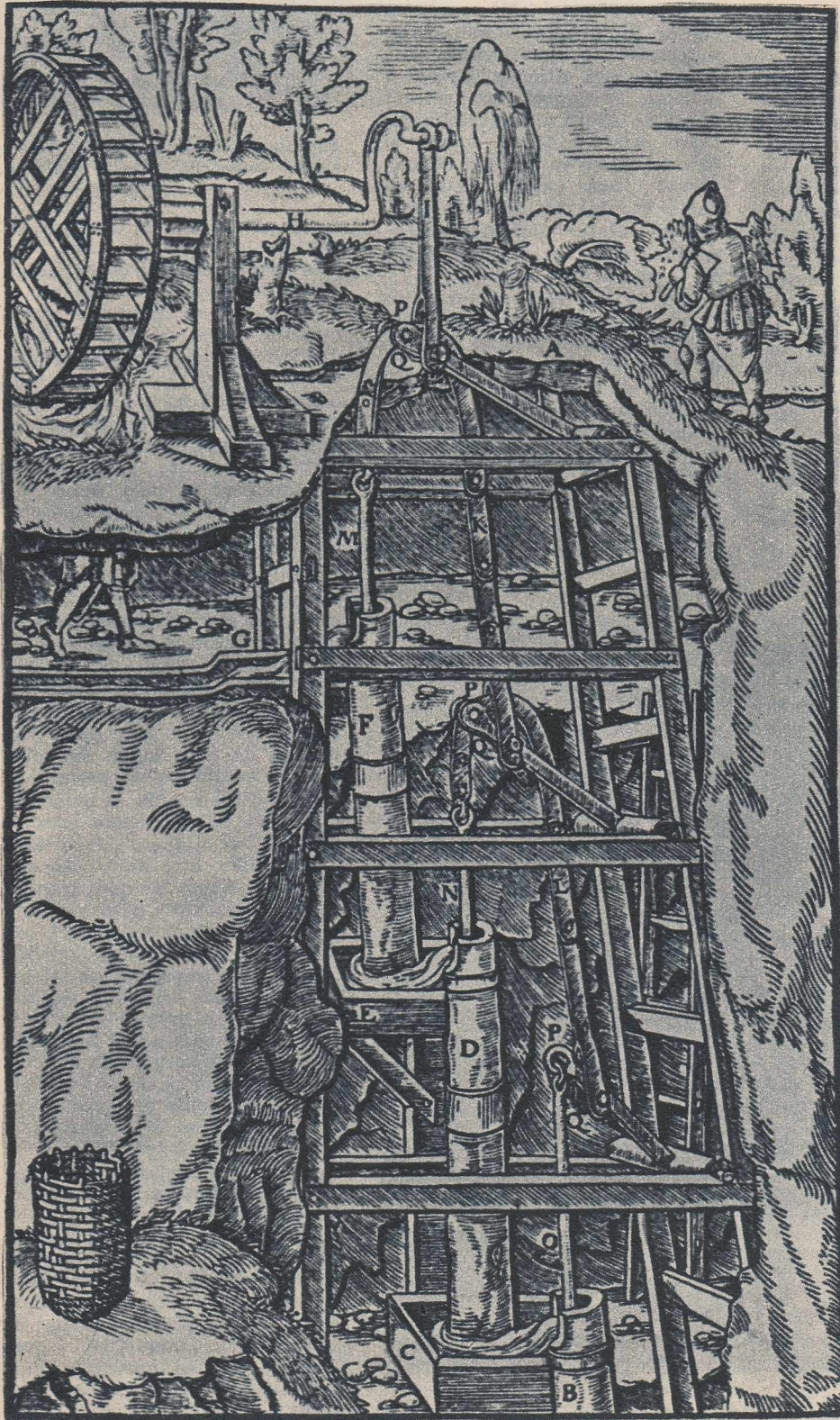
„Curăță pietrele pămîntului, curăță-le mereu...“

Alchimiștii credeau în existența unui puternic factor de transmutație a metalelor, piatra filozofală. Aceasta lua naștere, potrivit credinței lor, din îmbinarea a două elemente-principii: mercurul și sulful. Nu este însă vorba de mercurul propriu-zis și nici despre pucioasa materială, ci despre două substanțe ideale, „principii“: mercurul filozofic — în care se grupau însușirile lichid (a apei) și pămîntesc (a pămîntului) — și o două substanță idealizată — sulful filozofic — în care se însumau însușirile de arzător a „focului“ lui Aristotel și cea de volatil a aerului.

Mai tîrziu, celor două „elemente“ li s-a adăugat un al treilea — sarea — care întruchipă însușirea solubilității și tot odată a stabilității față de foc. Erau vestitele „tria prima“ — cele trei principii fundamentale. Alchimiștii vedeau astfel în piatra filozofală o substanță în trei aspecte diferite, întrupare ideii mistice privitoare la „treimea cea de o ființă“.

Iată și o mostră a imagisticii fantastice care alcătuia limbajul caracteristic alchimiei europene:

„Curăță pietrele pămîntului, curăță-le mereu și teaba va fi bună. Dacă înțelegi acum cuvintele filozofilor, vei avea secretul operei. Află, deci, cîl care fost crucificat va fi curînd reînviat din morți și, cum el are un suflet, va trebui să încalzești mai mult, căci el se hrănește numai cu foc, de aceea l-au numit filozofii Salamandră, căc

Practica de producție a fost leagănul fizicii și chimiei moderne. Reproducerea — din „De re metallica“ — înfățișează o pompă de mină cu trei trepte.

salamandra se hrănește și ea cu foc“.

Chiar Paracelsus, unul dintre premergătorii experienței chimice propriu-zise, vorbește astfel vrînd să descrie oxidarea unui metal:

„Principiul sulf iese din metal; acesta este inima lui. Rămîne cadavrul metalului“.

Aici se exprima totuși, în mod general, un fenomen: oxidarea metalelor.

În legătură cu secretul operațiilor și al rezultatelor, se poate cita acest text:

„Jur pe cer, pe lumină și pe întineric; jur pe foc, pe aer, pe apă și pe pămînt; jur pe înălțimea cerului, pe adîncimea pămîntului și pe abisul iadului; jur pe Mercur și pe Anubis, pe lătratul demonului Karkouroboros și al cînelui cu trei capete, cerberul, paznic al iadului; jur pe glasul lui Acheronte; jur pe cele trei Parce că nu voi dezvălui aceste cuvinte nimănui altuia decît fiului meu nobil și drag“.

Numele lui Villeneuve, Raymond Lull (Raymundus Lullus), Basil Valentin (Basilius Valentinus) sînt de obicei asociate cu profesiunea de alchimist european. Sînt cei care au lăsat scrieri. Au fost însă mii de alchimisti anonimi sau cunoscuți de lume, dar care n-au lăsat opere scrise. Ei lucrau la curțile re-

La asemenea cuptoare de probă pentru cercetarea minereurilor și aliajelor s-a născut experiența chimică. (Din cartea „De re metallica“, Basel 1557.)

gale din Europa occidentală, în mănăstiri, în castelele principilor feudali...

Curentul viu al practicii meșteșugărești

Tendința propriu-zis experimentală în alchimie a fost slabă, iar rezultatele ei — sărăcicioase. În cele din urmă, alchimia europeană a degenerat în șarlatanie. La curțile multor principii

și regi întîlnim, pînă și în luminatul secol al XVIII-lea, asemenea figuri ca aceea a alchimistului descris la începutul acestui articol. Acest tip a dăinuit mult timp după ce au fost puse bazele chimiei ca știință.

Iată ce spune despre alchimie dicționarul de chimie publicat de Andrew Ure în anul 1821: „Este numele cu care adepții ei au decorat, în secolele de ignoranță, arta mistică al cărei obiect, mărturisit de ei, era cău-

tarea pietrei filozofale, a transformării metalelor în aur și prepararea elixirului de viață lungă. Deși exercitarea acestei pretinse arte, sprijinită pe fraudă și nebulie, a avut în principal ca motiv lăcomia, totuși oamenii nesăbuiți sau creduli care i s-au datat au servit chimia, grăbind prin lucrările lor progresul descoperirilor în această știință. Din ea — îndeosebi — își trage originea farmacia metalică“ (medicamentele anorganice — N.A.).

Materialul empiric strîns de alchimisti a contribuit într-adevăr, într-o anumită măsură, așa cum arată Ure, la progresul chimiei. Pentru arta transformării substanțelor, mult mai important a fost însă, de-a lungul întregului ev mediu, curentul viu și neîntrerupt al practicii meșteșugărești. Mult mai semnificative și mai interesante pentru viitoarea evoluție a chimiei sînt rețetele și procedeele descoperite de meșterii tăbăcari, săpunari, țețari și, mai ales, metalurgiști.

Din practica chimică meșteșugărească, din datele empirice ale alchimiei experimentale și în lupta împotriva prejudecăților ori fantasmagoriilor alchimiei speculative, mistice și șarlatanești, se vor ivi, în secolele XV, XVI și XVII, pe un nou fond social-istoric, mlădițele disciplinei experimentale din care se va naște chimia modernă.

Descoperirea

Publicăm acest material la cererea tovarășului Gh. Tănăsou, controlor tehnic, Hunedoara, și a altor cititori.

În vechile enciclopedii și ghiduri se putea citi că Yemenul are un port: Hodeida (în fotografia din stînga — vedere din avion a orașului-port). Dar în laguna cu apă puțin adîncă, pe al cărei fîrm se află, puteau intra numai micile vase arabe cu pînze, denumite sambuki. Și ele, însă, trebuiau să ancoreze departe de fîrm. Hamalii cărau mărfurile în spîrare pînă dincolo de bancul de nisip care închidea golful (fotografia de jos). Aceasta era singura legătură între Yemen și lumea exterioară. Nu demult la Hodeida a fost inaugurat portul Ahmedi, construit cu ajutorul Uniunii Sovietice, în baza unui acord încheiat cu guvernul Yemenului. Canalul adînc, lung de 10 km, și rada adîncă permit intrarea în acest port modern a vaselor oceanice. Yemenul are acum o adevărată poartă maritimă.

YEMENULUI

de faptul că această țară mică nu întreține relații diplomatice aproape cu nimeni și deci nu avea nici prieteni, nici aliați. Din când în când o bucată din trupul țării era smulșă, sub un pretext sau altul, fără ca Yemenul să aibă pe lângă cine protesta. Protectoratul britanic Aden a făcut pe vremuri parte din Yemen. Astăzi el este ceea ce este. Răpit Yemenului în 1934, Adenul a fost rotunjit de Anglia în 1949, când i s-a adăugat încă o fișie din teritoriul yemenit, despre care se presupunea—și s-a dovedit într-adevăr — că are petrol.

Yemenul trăia, de fapt, în secolul al X-lea. Era parcă o rezervație pentru cultivarea celor mai înapoiate și sălbatice obiceiuri. Dacă ținem seama că pentru imami era un lucru foarte obișnuit să ordone decapitarea numeroșilor lor frați și fii pentru a evita să fie detronați de aceștia, ne putem închipui de ce drepturi se bucurau supușii de rînd. Există oare vreă supapă prin care să pătrundă puțin aer înnoitor în atmosfera apăsătoare, irespirabilă din Yemen? Da, două.

Pentru că în școlile islamice, singurele care funcționau în această țară cu un procen

O mic de ani de obidire n-au putut înăbuși dragostea de libertate a yemeniților. Lovitura de stat condusă de Abdullah as-Sallal este salutăată de popor cu entuziasmul unor oameni care așteaptă să înceapă să trăiască.

Dorind să-și subordoneze cât mai complet toate triburile, imamul Ahmed puna mare preț pe armată. El avea două armate regulate — una „veche” și una „nouă” — alcătuite fiecare din 3.000 pînă la 4.000 de oameni, două gărzi regale de cîte 500 de soldați și un număr mult mai mare de trupe neregulate. Sub conducerea unor ofițeri cărora studiile în străinătate le-au deschis ochii asupra înăpoterii țării lor, militarii pe care se bizuia monarhia au întors armele împotriva ei. Prima sarcină a armatei după răsturnarea vechiului regim a fost respingerea agresiunii Arabiei Saudite și Iordaniei, instigate de Washington și Londra.

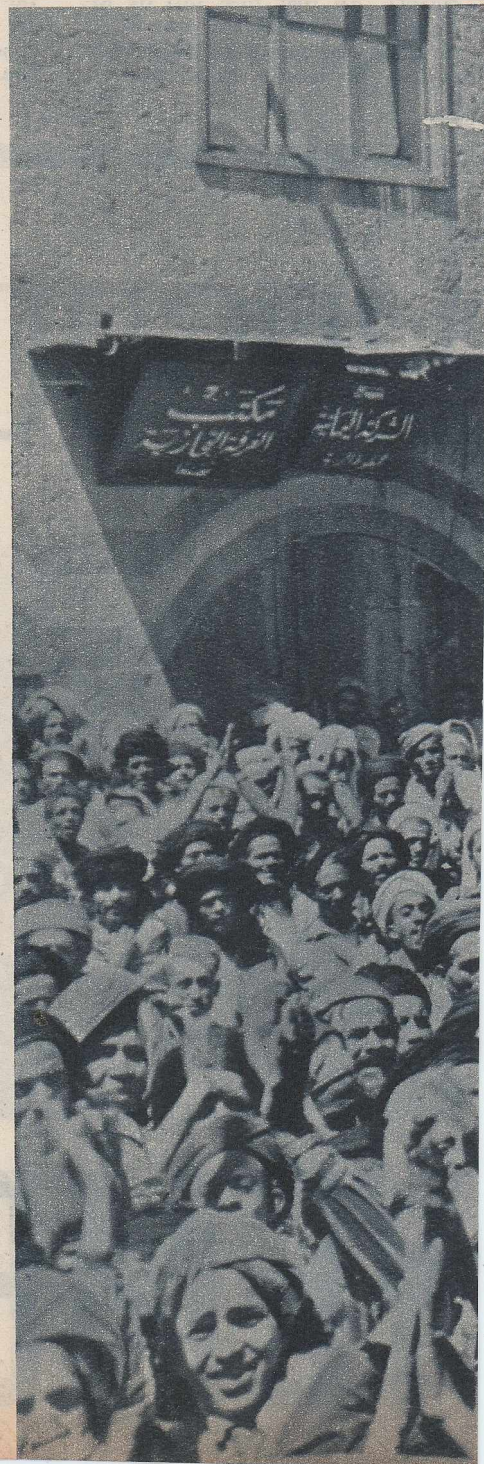
În sudul Peninsulei Arabe, o țară aproape necunoscută deschide poarta secolului XX. Cîți locuitori are Yemenul? Unele ziare au scris 3 milioane, altele 4, altele 5 milioane. Toate aceste cifre se bazează pe evaluări aproximative. Populația n-a fost niciodată numărată, pentru că tradiția religioasă — impusă în Yemen cu mai multă strășnicie decît oriunde în lumea musulmană — interzice recensămintele. Din mine străvechi se extrag puțin cupru, puțin aur, argint și pietre prețioase. Ce alte zăcăminte ascunde solul, pe vremuri fertil, al Yemenului? Nu se știe, deoarece imamii, despoți absoluți și dușmanii oricăror inovații sau prefaceri, au interzis prospectarea lor.

Ei își închipuiau că, despărțindu-și cu totul țara de restul lumii, vor trăi liniștiți, tiranizînd la nesfîrșit un popor care nu va dori libertatea pentru că nu o cunoaște.

Dublă iluzie deșartă!

Turcia, Anglia și Italia au tratat cu brutalitate Yemenul în împrejurările cele mai diverse, simțindu-se încurajate, între altele, și

Descoperirea YEMENULUI

taj de analfabetism de 90 la sută, nu se preda arta militară, s-a permis instruirea ofițerilor peste hotare. Medici sînt în toată țara 15, adică atîția cîți erau de trebuință prea numeroasei familii regale. Dar ofițerii erau necesari aceleiași dumnezeiești familii în cantitate mult mai mare. Numai că, venind din școlile de peste hotare, ei au adus idei neînscrise în scurta listă a celor permise de regele atotputernic.

Foarte mulți yemeniți — se vorbește de 80.000 — au trecut în Aden, unde lucrează în industrie (cuvînt neuzitat în țara lor de origine din lipsă de obiect căruia să i se aplice). Și, lucru neașteptat: ei reprezintă forța cea mai revoluționară din sindicatele Adenului.

Din aceste două categorii de oameni s-au recrutat autorii recentei lovituri de stat care a transformat Yemenul într-o republică.

Abdullah as-Sallal, căruia yemeniții îi spun acum „Al Zaim“, ceea ce înseamnă conducătorul, și-a făcut studiile în Irak. Din 1948 pînă în 1955 a stat în închisoare pentru participarea sa la complotul împotriva imamului Jahia. Funcția de guvernator al por-

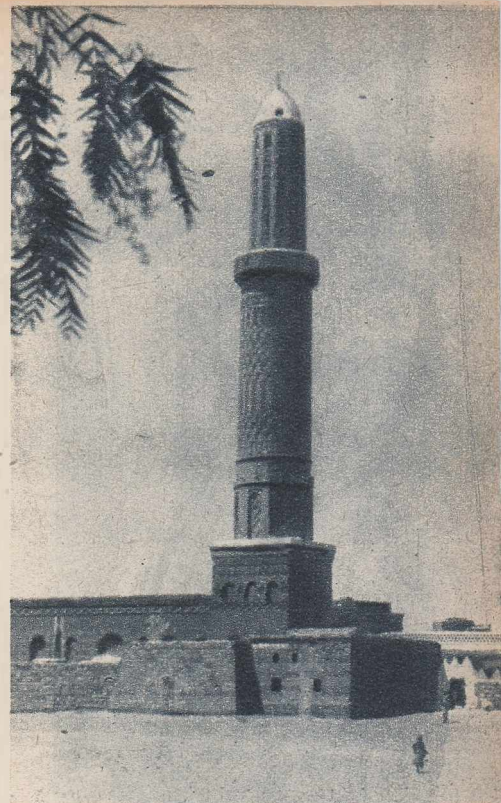
tului Hodeida, pe care i-a încredințat-o imamul Ahmed în 1955, era rezervată, de obicei, ofițerilor bănuți că nu ar fi prea leali. În 1961 a fost înlăturat din această funcție pentru că ar fi participat la un complot împotriva imamului Ahmed.

Un alt membru al guvernului constituit după lovitura de stat a reprezentat la Cairo sus-amintitele sindicate ale yemeniților din Aden. În sfîrșit, ministrul Imigrației a lucrat vreme îndelungată în docurile din Aden. Cel puțin alți cinci miniștri și-au petrecut o bună parte din viață în exil.

Ei au adus în țară idei care nu puteau să apară în întunericul medieval de la curtea imamului Ahmed, monarhul în al cărui tezaur personal s-au găsit monede de aur evaluate la 6 milioane lire, aur și lăzi cu pietre prețioase valorînd un milion de lire, în timp ce în triburile nomade se ducea o viață subumană.

Yemeniții își vor descoperi de-abia acum propria lor țară și, o dată cu ea, lumea exteroară, alături de care trăiau fără să știe.

Felicla ANTIP

Cînd muezinul anunța din acest minaret ora stingerii, porțile orașului Sanaa se închideau. Întreaga viață a țării era dominată de mai marii moschellor și de imam, în același timp conducătorul absolut al statului și șeful spiritual al yemeniților. Ei trebuiau să creadă că regele lor descinde direct din profetul Mahomed. „Zakat“-ul — impozit religios — se ridica pînă la 70 la sută din veniturile cetățenilor.

ACTUALITATI

„LEOPARDUL” DEVINE EROU DE FILM

Operă postumă a unui prinț septuagenar, scriitor amator — Giuseppe Tomasi di Lampedusa — romanul „Leopardul” se numără printre cele mai răsunătoare „lovituri de librărie” ale ultimilor ani. Spre deosebire însă de alte produse editoriale din Apus, al căror succes se bazează pe senzațional și publicitate zgomotoasă, cartea scriitorului sicilian s-a impus prin solide calități literare, prin tonul neașteptat de proaspăt cu care reinvie o epocă îndelung exploatată de literatura italiană, revoluția din 1860 și luptele pentru unificarea Italiei.

O viziune profund realistă, o pătrunzătoare analiză a împrejurărilor istorico-sociale și ale revoluției garibaldiene dau profunzime acestei cronici a decadenței unei familii din înalta aristocrație siciliană. Figura centrală, aceea a prințului Fabrizio Salina, „leopardul” — care poate fi con-

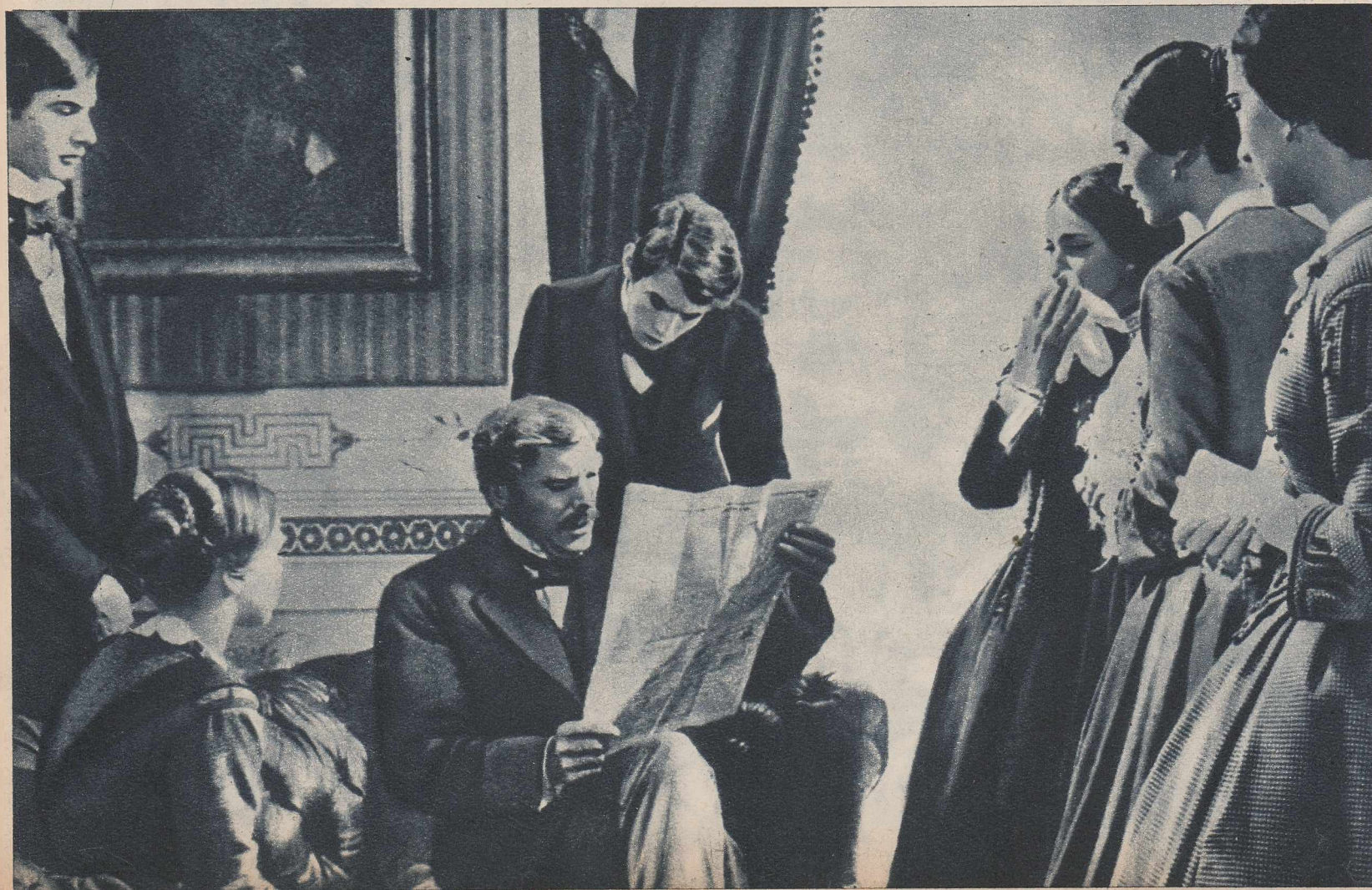
siderată de altfel un autoportret al autorului — se impune prin inteligența și melancolica luciditate cu care prințul contemplă apusul castei sale, sub loviturile unei noi orinduirii. Umorul subtil, impresionanta forță lirică și tonul neașteptat de modern al povestirii au atras asupra cărții lui Lampedusa atenția regizorului de film Luchino Visconti care, după o îndelungată pregătire, a început transpunerea cinematografică a romanului „Leopardul”. Din materialul de fapte al cărții — a cărei acțiune se extinde pe jumătate de secol — regizorul (Visconti e totodată și autorul scenariului) s-a limitat doar la doi ani din viața familiei Salina. Acțiunea începe o dată cu debarcarea în Sicilia a armatei lui Garibaldi, eveniment care precipită procesul de declin al aristocrației sub presiunea burgheziei în ascensiune. În cazul familiei Salina, decadența aceas-

ta se face simțită și prin căsătoria frumoasei Angelica Sedara, fiică de burghez îmbogățit, cu tânărul Tancredi, nepotul prințului. Filmul se va încheia cu balul la care Angelica e prezentată pentru prima oară aristocrației palermitane ca membră a familiei princiare Salina, în timp ce prințul, bătrînul „leopard”, își dă seama că pentru dînsul, ca și pentru întreaga sa clasă, totul s-a sfîrșit.

Pentru alegerea interpretului principal, „leopardul”, Luchino Visconti a ezitat îndelung. Rolul i-a fost propus inițial lui Laurence Olivier care, reținut de alt angajament, a fost nevoit să-l refuze. În cele din urmă interpretul a fost găsit în persoana actorului american Burt Lancaster. În celelalte roluri apar actorii Alain Delon (Tancredi), Rina Morelli (prințesa), Claudia Cardinale (Angelica Sedara) și Paolo Stoppa (don Calogero Sedara).

Frumoasa Angelica (Claudia Cardinale), fiica unui burghez îmbogățit, principalul personaj feminin din filmul „Leopardul”.

„Armata lui Garibaldi a debarcat în Sicilia!” În jurul prințului Fabrizio, „leopardul” (Burt Lancaster), întreaga familie Salina comentează cu înfrigurare evenimentul ce va marca „începutul sfîrșitului”.

CINEMATOGRAFICE

„BAIA”, VĂZUTĂ CU OCHII ARTIȘTILOR CONTEMPORANI

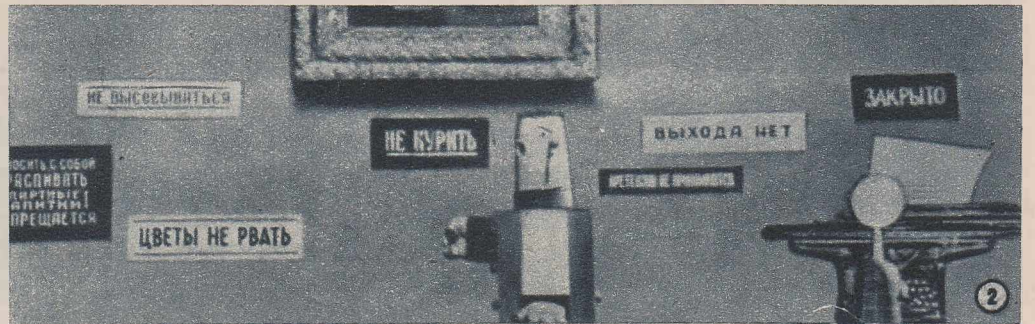

1

1) „Femea fosforescentă” coborâtă din „mașina impulsului” apare în filmul „Baia” sub chipul celei gingașe figuri desenate de Pablo Picasso.

2) „Nu fumați!”, „Închis”, „Nu rupeți flori!”, „Nu vă plecați în afară” — strigă cereșii cabinetului lui Poedonosikov. Cineaștii au făcut din decorul înuși o caustică satiră la adresa birocrăției care ucide tot ce e viu.

3) Baia ridicolului îl pală și-l freacă usturător pe jalnicii reprezentanți ai lumii vechi — Mezallansova, Momenalnikov, Ivan Ivanovici.

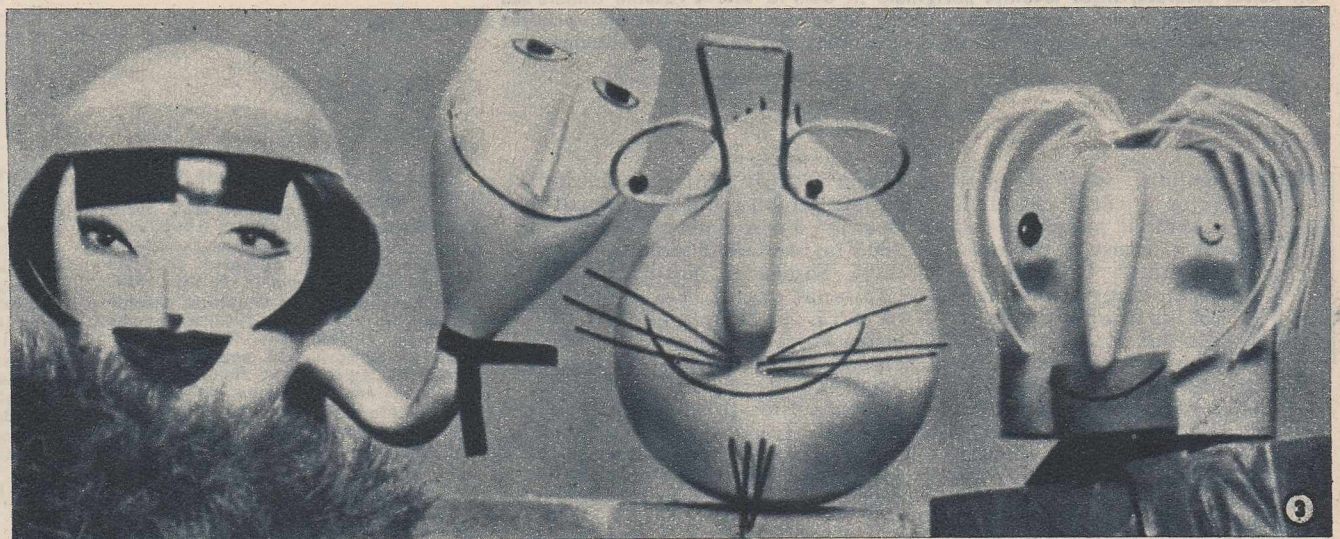

2

Maiakovski — e lucru cunoscut — iubea și prevedea perspectivele cinematografului. Și chiar dacă nu și-a destinat piesa „Baia” ecranului, el ar fi subscris, fără îndoială, planului de a traduce în limbajul filmului ideile usturătorului șiu pamflet la adresa urâtului, a birocrăției și prostiei care încearcă să frneze „mașina timpului”, destinată să-i poarte pe oameni spre comunism.

E probabil că ar fi fost cucerit și el de forma plastică aleasă de regizorul Serghei Iutkevici și

tinărul pictor Feliks Zbarski, autorii filmului cu păpuși „Baia”, recent apărut pe ecranele sovietice, într-atât e de prezent în imaginile filmului spiritul marelui poet cu întregul său patos revoluționar, cu îndrăzneala și pasiunea sa publicistică. Îmbinând animația de păpuși cu desenul animat, imaginile de actualități cu afișul, caricatura cu poeticele desene semnate de Picasso, filmul vorbește într-un limbaj modern și inedit, de o mare forță artistică și agita-torică.

3

„PUȘTOAICA”

Doi ochi mari, acoperind parcă tot obrazul; o gură copilăroasă trecând fără odihnă de la o expresie la alta: când îngenuu mirată, când ironic zîmbitoare, când patetic crispată, când pueril îmbufnată... Așa ne-a rămas în amintire interpreta gingașei eroine a filmului bulgar „Soare și umbră”.

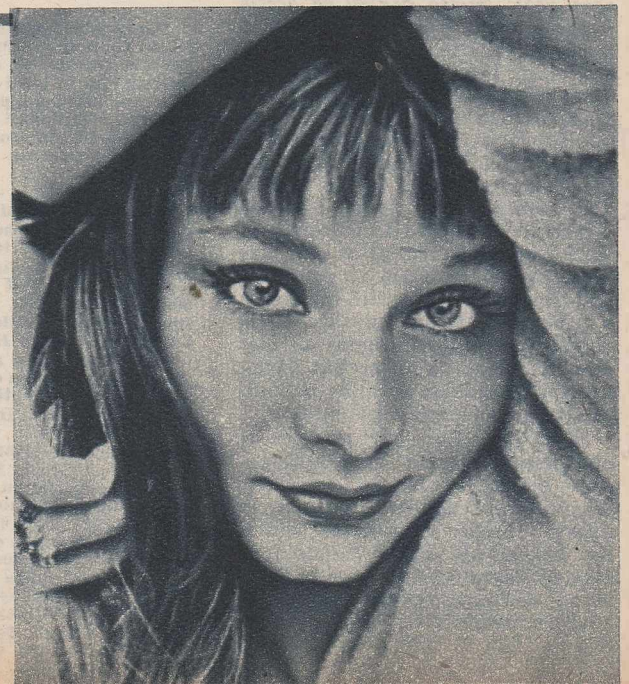
Anna Prucnal era un nume nou, nu numai pentru întreaga lume cinematografică, ci și pentru spectatorii din propria ei țară, Polonia. Proaspăta absolventă a Conservatorului de muzică din Varșovia nu se visa actriță de film. Darurile artistice revelate de tinăra interpretă în filmul amintit au atras însă asupra Annei Prucnal atenția cineaștilor, care au determinat-o să accepte noi roluri de film și să se consacre carierei cinematografice.

Și iată acum, iară, pe platourile de filmare. Încălțată cu cizme de cauciuc, înotînd într-o salopetă prea mare pentru ea, Kryisia, eroina comediei „Puștoaica”,

il ajută pe bătrînul ei prieten, șoferul de taxi, să-și curețe mașina. Regizorul comediei este veteranul cinematografiei poloneze Leonard Buczkowski, autorul cunoscutelor succese „Cîntece interzise”, „Comoara”, „Cazul pilotului Maresz” etc. Filmul adaptează pentru ecran o piesă a dramaturgului contemporan Roman Niewiarowicz, „Copil găsit”. Este vorba de povestea unei fete orfane care, sub îndrumarea tutorilor săi — un medic și un șofer de taxi — își găsește un drum în viață. Un rol deosebit în acest film îl are și peisajul varșovian de astăzi, cu pitoreștile cartiere Praga și Stare Miasto și cu imobilele noi, cu vechile scări și curți interioare, cu tradiționalele sale cafenele și cu barurile moderne.

Ann ROMAN

În fotografie: Anna Prucnal, după succesul raportat cu filmul „Soare și umbră”, interpretă rolul principal în filmul polonez „Puștoaica”.

Un peisaj pitoresc, niște locuințe „originale”... Cam la atât se rezumă filmele sau reportajele occidentale despre Oceania, autorii lor preferând să nu-și arunce privirea în interiorul acestor colibe și nici să descrie viața atât de tragică a băștinașilor.

Magellan, vestitul navigator a cărui expediție a săvârșit primul înconjur al lumii, a traversat cel dintâi Oceanul Pacific, ajungând în anul 1521 în insulele Oceaniei. Tot lui Magellan îi revine primul loc pe răbojul atât de lung al suferințelor populației băștinașe a Oceaniei. Iată, de pildă, relatat de Antonio Pigafetta, participant la expediția lui Magellan, una din „faptele de vitejie” pe acest tărâm ale conchistadorului: „*Dădurăm foc unui sat, care nu voi să se supună nici regelui, nici nouă... Înălțărăm acolo crucea pentru că aceste popoare erau păgâne*”. Ajuns la 6 martie 1521 în insulele Marianae, Magellan le-a dat denumirea de „insulele țilharilor”. Motivul? Locuitorii insulelor se aflau încă în stadiul când nu cunoșteau decît... comunitatea de bunuri; astfel ei au oferit noilor veniți tot ce aveau, dar totodată au luat, fără să întrebe, una din bărcile spaniolilor care le-a plăcut și de care au avut nevoie. Cum au procedat „civilizatorii” spanioli? Magellan a ordonat să fie incendiate 40-50 colibe, iar șapte indigeni au fost omorâți. Așa li s-au predat băștinașilor din insule primele noțiuni despre proprietatea privată...

După Magellan, alți navigatori europeni ajung în insulele Oceaniei. Spanioli, olandezi, englezi, francezi, portughezi proclamă în diferite insule stăpînirea marilor puteri ale Europei occidentale. J. Menezes ajunge în 1526 în Noua Guinee, Diego Roca în 1528 în insulele Caroline, Saavedra în 1529 în insulele Marshall, Mendana în 1568 în insulele So-

lomon. Pornit pentru „a dobîndi suflete pentru cer și regate pentru Spania”, Pedro Queiroz ajunge în 1606 în insulele Tuamotu, Societății, Samoa și Noile Hebride. Căpitanul englez Wallis debarcă în 1767 în insula Tahiti din arhipelagul Tuamotu și proclamă acolo stăpînirea regelui Angliei. Cîteva luni mai tîrziu, Bougainville, primul dintre navigatorii francezi care a înconjurat pămîntul, debarcă și el în Tahiti, după ce mai înainte descoperise arhipelagul Luisiadelor.

CELE PATRU PĂRȚI ALE OCEANIEI

Dar ce este Oceania? Un vast arhipelag situat în Oceanul Pacific, între continentele asiatic și american. Insulele Oceaniei au în total o suprafață de 1,26 milioane kilometri pătrați și o populație de circa 6 milioane locuitori.

În funcție de condiții naturale și populație, Oceania este împărțită în patru părți:

MELANEZIA — denumită astfel după culoarea mai închisă a pielii populației — grupează un șir de insule mari, situate în partea apuseană a Oceaniei, în nordul Australiei. Cele mai importante insule sînt Noua Guinee, arhipelagul Bismarck, insulele Solomon, insulele Fiji, insulele Luisiade, Noua Caledonie și Noile Hebride.

MICRONEZIA — alcătuită în general din insule mici, așa cum o arată și denumirea — este situată la nord de Melanezia. Majoritatea insulelor Microneziei o constituie atolii. Cei mai importanți sînt: insulele Marianae, Palau, Caroline, Marshall, Gilbert. Majoritatea locuitorilor Microneziei au culoarea pielii mai albă decît melanezienii.

POLINEZIA (de la polus = numeros și nesos = insulă) este cuprinsă între Micronezia, Melanezia și Australia, pe de o parte, și coasta americană a Pacificului, pe de altă parte. Dintre grupurile de insule ale Polineziei, cele mai importante sînt Hawaii, Tonga, Samoa, Ellice, Phenix, Manihiki, Cook, Marohize, Societății, Tuamotu.

NOUA ZEELANDĂ, formată din două insule mari — Insula de Nord și Insula de Sud — și alte cîteva mai mici, are o suprafață de 267.995 km p și o populație de aproximativ 2.400.000 locuitori, dintre care 2.177.000 europeni și peste 150.000 indigeni (maori). În mai 1840, Noua Zeelandă a fost declarată colonie engleză, iar din anul 1907 a devenit dominion, făcînd parte din Commonwealthul britanic. În economia țării predomină agricultura, Noua Zeelandă fiind considerată „ferma de carne și lapte” a Marii Britanii, 95 la sută din export îl constituie carnea, untul, brînzeturile, lîna.

INVAZIA MISIONARILOR

Stabilirea dominației colonialiste asupra insulelor Oceaniei, cu toate atribuțiile ei — canoniere și poliție, guvernatori și vătăfi — a fost precedată de o invazie europeană care, deși în locul săbiei avea drept simbol crucea, s-a dovedit tot atât de necruțătoare pentru băștinași: invazia misionarilor. Sub masca luptei împotriva „păgînismului”, misionarii, pentru a înrobi pe băștinași și a-i transforma în elemente docile, au interzis orice manifestare a bucuriei, au făcut să amuțească cîntecele, au interzis dansurile.

O. E. Kotzebue, vestit navigator rus, care a făcut o călătorie în jurul lumii în anii 1823-1826 pe nava „Predpriatie”, de pe urma căreia au rezultat importante descoperiri geografice în Oceania [atolul „Predpriatie”, insula Bellingshausen, atolii Rimski-Korsakov (Rongelap), Eschscholtz (Bikini)], a descris cu deosebită forță demasca-toare activitatea misionarilor pe insula Tahiti, pe care a vizitat-o. Amintind că în secolul al XVIII-lea, în timpul călătoriei vestitului navigator englez James Cook, populația insulei fusese evaluată la 130.000 oameni, iar pe timpul vizitei lui Kotzebue nu depășea cifra de 8.000 oameni, navigatorul rus scria: „Băturile spirtoase introduse de europeni și americani, precum și bolile molipsitoare aduse de ei, au putut, desigur, să contribuie la o creștere pronunțată a mortalității... Cauza principală a

scăderii populației a constituit-o însă răspîndirea sîngeroasă a religiei misionarilor, care aici a echivalat cu ce mai pustiitoare epidemie”.

Cu îndreptățită mînie biciuiește Kotzebue „bigotismul și făcărnicia, ura disprețul față de toți cei de altă credință răspîndite de misionari”. „Din pricina interdicției stricte dictate de misionari, în Tahiti nu mai răsună de muflautele care îndemneau la bucurie și veselie — notează călătorul rus. Nu s-mai admite nici un cîntec, în afară de cele bisericesti, nu li se îngăduie să danseze, să organizeze jocuri războinice sau spectacole de teatru. Pentru porul căruia natura i-a hărăzit pe ei să se bucure de viață, fără să fie împo-

Singura cale ferată din insula Tuamotu e cea care-i duce pe minerii din Makatea în adîncul minei.

OCEANIA

• CUM AU LUAT POLINEZIENII PRIMA LECȚIE DESPRE PROPRIETATEA PRIVATĂ • MISIONARI — O EPIDEMIE PUSTIITOARE • IMPERIALIȘTII ÎȘI ÎMPART PRADA • CUM S-A MANIFESTAT „MISIUNEA CIVILIZATOARE” A COLONIALIȘTILOR • OAMENI FLĂMÂNZI ÎN MIJLOCUL CELEI MAI DARNICE NATURII • INSULELE-BAZE • LINIȘTEA IDILICĂ A MĂRILOR SUDULUI ȘI LUPTA ANTICOLONIALISTĂ

erat de griji, orice plăcere a devenit cum un păcat care se pedepsește cu prime”. Și Kotzebue conchidea: „Regia misionarilor a pus capăt aducerii jertfe omenești, dar în realitate ei i au adus jertfă mult mai multe vieți omenești decât s-au adus vreodată zeilor păgini”.

IMPĂRȚIREA PRĂZII

Dacă primele descoperiri ale insulelor Oceaniei de către europeni datează din anul al XVI-lea, stăpânirea puterilor europene se înscăunează efectiv de-abia la începutul secolului al XVIII-lea. Și până la sfârșitul secolului

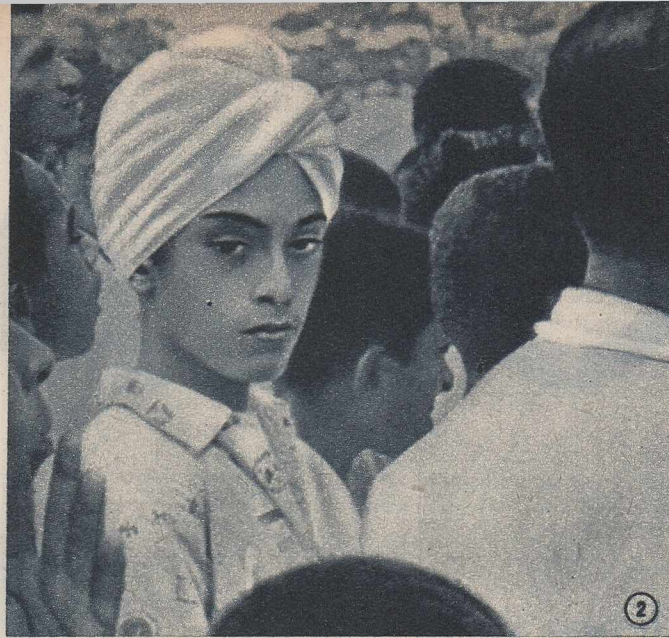
al XIX-lea întreaga Oceanie era împărțită între Anglia, Franța, Olanda, Portugalia — vechile puteri colonialiste — și puterile colonialiste nou apărute, dar nu mai puțin nesățioase: S.U.A. și Germania.

Coloniile și regiunile sub tutelă din Oceanie reprezintă astăzi un teritoriu de aproximativ 1 milion km², cu o populație de aproape 4 milioane de locuitori.

Cea mai mare parte a Oceaniei — atât în ce privește teritoriul, cât și populația — se află sub dominația, directă sau indirectă, a Angliei. Insulele Rotuma, Gilbert și Ellice, arhipelagul Fiji sînt colonii britanice, iar insulele Solomon și Tonga se află sub protec-

Pescari din Hawaii.

1. Tineretele din Samoa lucrează cu iscusință la împletituri. Iar „materie primă” există din belșug: liane, fibre de cocotier etc. 2. Fiji. Unul din urmașii indienilor „contractați” la Calcutta și Madras cu decenii în urmă... 3. Simbolul „misiunii civilizatoare” a colonialiștilor: poliția gata să inee în sânge orice năzuință de libertate a populației din Tuamotu, ca și din oricare altă insulă a Oceaniei. 4. Și dansurile pot exprima ură. Iar ura anticolonialistă a populației din Fiji a răbufnit într-o puternică revoltă.

rat britanic. O parte din fostele colonii britanice au fost trecute în administrația dominioanelor Angliei. Astfel, Noua Zeelandă exercită tutela asupra insulelor Cook și Niue și a exercitat până la 1 ianuarie 1962 tutela asupra teritoriului Samoa de Vest, devenită independentă la această dată. Australia, alt dominion britanic, exercită dominația asupra regiunii Papua (partea de sud-est a Noii Guinee) și „administrează” partea de nord-est a Noii Guinee, arhipelagul Bismarck și insulele Amiralității, aflate sub tutela sa.

Insulele Hebride, Bank și Torres constituie un condominiu anglo-francez. Un loc important în dominația colonialistă asupra Oceaniei îl ocupă S.U.A. În mod formal ele stăpinesc numai insula Guam din grupul insulelor Mariane și partea răsăriteană a arhipelagului Santoa. Insulele Hawaii, posesiune americană din 1898, au devenit în martie 1959 al 50-lea stat al S.U.A. După cel de-al doilea război mondial, S.U.A. au luat locul japonezilor în insulele Mariane, Caroline, Marshall, au construit acolo numeroase baze aeriene și navale. Forțe armate americane staționează și controlează insulele Palmyra, Midway, Johnston, Sand.

Coloniile franceze din Oceania sînt Noua Caledonie și așa-zisa Polinezii franceză, alcătuită din insulele Tahiti, Paumotu, Marchize, Austral și Gambier. Se află sub tutela franceză insulele Wallis și Futuna.

Pînă recent s-a aflat sub dependența Olandei o veche regiune a Indoneziei, partea apuseană a Noii Guinee — Irianul de Vest.

PEȘTELE CEL MARE ÎNGHITE PE CEL MIC

Actuala împărțire a Oceaniei între puterile imperialiste este rezultatul unor îndelungi lupte între ele. Această luptă constituie o ilustrare cât se poate de concretă a principiului după care se călăuzesc imperialiștii: „peștele cel mare îl înghite pe cel mic”. Este semnificativă în această privință lupta pentru dominația asupra insulelor Samoa, „frucșurile” dintre Anglia, Germania și S.U.A., care au mers pînă la amenințarea cu războiul — fapte demascate și de Lenin.

Acest mic grup de insule, cu o suprafață de 3.124 km p, a atras mai întîi pe englezi, care au instalat aici un consul în 1847. Șase ani mai tîrziu a sosit și un consul al S.U.A., iar în 1861 — unul din partea Germaniei. În 1872, S.U.A. au silit autoritățile locale din insula Tutuila din acest arhipelag să le pună la

dispoziție portul Pago-Pago pentru forțele maritime militare.

În 1899, navele militare americane se înfruntă cu cele germane, iar rezultatul conflictului este, în cele din urmă, stabilirea unui condominiu al S.U.A., Angliei și Germaniei asupra grupului de insule.

Războiul din 1898 dintre S.U.A. și Spania a avut repercusiuni importante asupra Oceaniei. Colonialiștii spanioli sînt alungați de partenerii lor mai puternici. S.U.A. anexează insulele Hawaii, iar Germania pune stăpînire pe insulele Mariane și Caroline. Totodată, în schimbul unor compensații, Anglia cedează Germaniei drepturile sale asupra arhipelagului Samoa. În 1899 Samoa e împărțită între Germania și S.U.A.

La sfîrșitul primului război mondial, un alt partener de pradă e sfîșiat. Imperiul colonial german e împărțit între Anglia, reprezentată prin Australia și Noua Zeelandă și Japonia, care ocupă grupurile de insule Mariane, Caroline și Marshall.

O nouă etapă în împărțirea Oceaniei o constituie cel de-al doilea război mondial, la sfîrșitul căruia S.U.A. se substituie Japoniei în stăpînirea insulelor Mariane, Caroline și Marshall.

UN CLIMAT FAVORABIL ȘI O VEGETAȚIE LUXURIANTĂ

Insulele Oceaniei se împart în general în două categorii: insule de natură vulcanică, îndeosebi insule mai mari, unele cu înălțimi ce depășesc 2.000 m, și insule atolice, cele mai multe mici și joase. Prin situația lor geografică, majoritatea insulelor au un climat tropical, iar cele situate mai în sud (în primul rînd Noua Zeelandă) au un climat subtropical. În zona Oceaniei temperaturile medii lunare în perioada cea mai caldă variază între +16°C și +25°C, iar în perioadele mai reci variază între +5°C și +16°C.

Căldura și umiditatea favorizează o vegetație dintre cele mai luxuriante. În multe locuri întîlnești păduri tropicale formate din palmieri, ficuși, bambuși, eucalipti. Lianele ce se întind între copaci fac însă pădurile greu de străbătut. În timp ce în zonele mai înalte se întîlnesc conferele, pe maluri se întind tufișurile de mangrove. Pe atoli vegetația e ceva mai săracă; doar tufișuri mărunte, cocotieri și arbori de pîine. Dintre cele 7.000 plante care alcătuiesc flora specifică a Oceaniei, numai 2.500 reprezintă diferite orhidee.

În Oceania cresc arbori tropicali utili: cocotieri, banani, ananași, citrice, ar-

bori de cauciuc. De asemenea se cultivă trestia de zahăr, cafeaua, orezul, bumbacul.

Dacă lumea animală specifică Oceaniei (canguri, crocodili, insecte foarte variate) este mai săracă decît în alte părți ale lumii, în schimb condițiile naturale permit creșterea cu deosebire succes a animalelor aduse din alte continente: bovine, ovine, caprine, porcine. La acestea se adaugă posibilitățile pe care le deschide pescuitul.

Natura atît de darnică a Oceaniei a constituit o mare atracție pentru pictori. În creația cunoscutului pictor francez Gauguin, de pildă, un loc important îl ocupă lucrările realizate în perioada șederii sale în Tahiti.

„MISIUNEA CIVILIZATOARE” A COLONIALIȘTILOR ÎN ACȚIUNE

Întotdeauna colonialiștii prezentau pe băștinași fie ca sălbatici cu obiceiuri barbare, fie ca „niște ființe ferice să găsească un european care să le conducă și să le poruncească.

Căutînd să acrediteze ideea inferiorității de rasă a populației băștinașe a Oceaniei, colonialiștii au făcut în același timp multă vîlvă în jurul „misiunii civilizatoare” pe care ar fi îndeplinit-o, chipurile, în această parte a lumii. Această „misiune” a colonialiștilor se ogîndește însă cel mai limpede în... scăderea numerică a populației insulelor. Populația insulelor Noilor Hebride, de pildă, era în secolul trecut de peste un milion, iar în prezent este doar de aproximativ 60.000. În timp ce între secolele XVI și XX populația globului a crescut de cîteva ori, populația Oceaniei este în prezent mai mică decît înainte de venirea colonizatorilor europeni.

Unul din aspectele cele mai odioase ale colonialismului în Oceania l-a constituit comerțul cu sclavi, care a cunoscut o mare dezvoltare în secolul XIX. Sub pretextul „recrutării” de muncitori, au fost organizate veritabile vîntători de oameni sau, după cum le denumeau colonialiștii, „vîntătoare de mierle”. Aceste practici au fost interzise formal în anul 1904, dar sclavia a continuat să existe în anumite locuri sub forme oarecum modificate.

Dar colonialismul a avut și alte consecințe dezastuoase pentru populația Oceaniei.

Călătorul rus Kotzebue notă în urmă cu peste o sută de ani că trei arbori de pîine pot asigura hrana unui om pe timp de un an. Arborii tropicali — cocotieri, banani, manioca — plante cum sînt cartofii dulci (batate), orezul, precum și creșterea animalelor, îndeosebi a porcilor, pot asigura populației o alimentație abundentă. Și totuși, în Oceania sute de mii de oameni flămînzesc. Producția de cereale la hectar este dintre cele mai scăzute din lume. Și cum ar putea fi altfel, cînd, după secole de „misiune civilizatoare” a colonialiștilor, principalele unelte agricole sînt, în numeroase insule — așa cum arăta și omul de știință dr. Jacques Barrault — lopețile, plugurile de lemn și prăjiniile ascuțite?

Colonialiștilor le place să prezînte profiturile mari obținute de ei în Ocea-

nia ca fiind un rezultat al valorificării cu mijloace moderne a posibilităților naturale, nefolosite pînă atunci, un rezultat al „spiritului de întreprinzătorie” de care dau dovadă. Vorbăria coloniștilor nu poate ascunde însă adevărul: profiturile stoarse din Oceania sînt în primul rînd rezultatul exploatarei săbatice a populației băștinașe. În insulele Solomon, bunăoară, un muncitor cîștigă circa 30 dolari pe an și primește o rație zilnică de hrană alcătuită dintr-un pum de orez fierț și aproape aceeași cantitate de pește.

Descriînd situația din insulele Marshall și Caroline, administrate de S.U.A. corespondentul ziarului englez „Daily Mirror” scria nu demult: „Unchiul Sam roșește acum pentru insulele ce l-a fost încredințate în ținuturile calde, care s-au transformat în insule ale cicioabelor. O mare parte a populației acestor insule este bolnavă de tuberculoză, condițiile de locuit de aici sînt inumane, școlile și spitalele nu sînt bune de nimic. America — arată ziarul — cheltuiește anual pentru aceste insule 2.200.000 de lire sterline, dar majoritatea acestor bani se cheltuiește pentru achitarea salariilor personalului administrativ, în timp ce locuitorii insulelor sînt lăsați să moară de foame”.

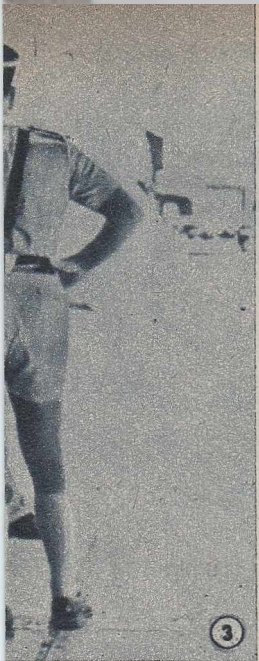
Colonialiștii storc în schimb din Oceania însemnate bogății. Oceania produce o parte însemnată din producția mondială anuală de copra (miezul uscat și nucii de cocos, conținînd ulei), de îngrișăminte naturale fosfatice, de nichel și crom. Oceania furnizează de asemenea metropolelor mari cantități de ananas (90% din recolta mondială), cacao, fructe, pește, zahăr din trestie, blănuri. 92% din exportul Noii Caledon se bazează pe extracția de minereu — îndeosebi nichel, crom, fier.

OCEANIA ȘI PLANURILE MILITARIȘTILOR

Marile puteri imperialiste se străduiesc să-și mențină dominația asupra Oceaniei și ca urmare a rolului pe care rezervă acestor insule în planurile lor strategice.

Deosebit de active în militarizarea Oceaniei s-au dovedit Statele Unite. Numărul bazelor militare ale S.U.A. în spațiul Pacificului a sporit de la 25, în preajma celui de-al doilea război mondial, la aproximativ 250 în prezent. În afara marilor baze militare de la Pea Harbour și Guam, imperialiștii americani s-au cuibărit în Micronezia, în insulele Johnston, Midway, Kwajalei, Saipan, Iwojima, unde au construit mari baze cu porturi militare, aerodromuri, depozite militare, terenuri de instrucție.

Cele șase serii de experiențe cu bombă atomică și cu hidrogen efectuate de S.U.A. începînd din anul 1946 pe insulele Bikini și Eniwetok, experiențele nucleare de pe insula Christmas au stîrnit protestul puternic al populației din această regiune. După cum se știe, un raport al unei comisii O.N.U., întocmit ca urmare a plîngerilor populației insulelor Marshall, nu a putut ascunde faptul că sănătatea a numeroși locuitori din zona unde s-au efectuat experiențe

nucleare a avut mult de suferit ca urmare a căderilor radioactive.

După cum a arătat ziarul „Avenir de Caledonie”, cercurile militare franceze intenționează de asemenea să construiască o bază atomică în Noua Caledonie. S-a dat de înțeles că este posibil ca Franța să continue experiențele sale cu bomba atomică în partea de sud-vest a Oceanului Pacific.

VULCANUL CLOCOTEȘTE

Oceania constituie cel mai nou front al luptei anticolonialiste. Pentru situația și starea de spirit a populației Oceaniei este ilustrativ exemplul insulelor Fiji.

Cele peste 320 insule care alcătuiesc arhipelagul Fiji sînt populate de 400.000 oameni. Aproximativ jumătate din ei sînt indieni — urmașii oamenilor „contractați” la Calcutta și Madras, între 1880 și 1920, de compania care stăpînește plantațiile de trestie de zahăr.

Multă vreme, colonialiștii, aplicînd vechiul principiu „divide et impera” și aștînd pe fijieni și indieni unii împotriva altora, au reușit să stăvilească acțiunile comune ale populației muncitoare. În decembrie 1959 însă, lupta comună a fijienilor și indienilor împotriva monopolurilor imperialiste a îmbrăcat forme deosebit de ascuțite. Muncitorii aparținînd societăților petroliere „Royal Dutch Shell” și „Vacuum Oil Co” au declarat grevă, cerînd mărirea salariilor. Grevă s-a extins și în alte ramuri. Împotriva greviștilor, colonialiștii au trimis poliția care a folosit bastoane de cauciuc și gaze lacrimogene, rînd 60 de oameni. Ca răspuns la această provocare, a izbucnit o răscoală spontană, pe străzi s-au ridicat baricade, au fost ocupate clădirile celor mai mari firme europene. Răscoala a fost înăbușită după ce s-a declarat starea de asediu, dar greviștii au obținut totuși satisfacerea unora dintre revendicări.

Despre răscoala din insulele Fiji au răzbătut puține știri prin cenzura severă a colonialiștilor. Ele au arătat însă că în spatele liniștii idilice a Mărilor Sudului mocnește vulcanul nestins al luptei antiimperialiste.

Mișcări anticolonialiste au loc și în alte insule ale Oceaniei. În insulele Noile Hebride s-a dezvoltat lupta de eliberare cunoscută sub numele de mișcarea lui John Frum, care la început a avut un caracter de rezistență pasivă: băștinașii nu mai frecventau bisericile și școlile misionarilor, cereau alungarea colonialiștilor și aruncau în mare banii europeni. Trupe americane au împușcat fără cruțare pe patrioții melanezieni, au aruncat în închisoare pe conducătorii acestora. Dar mișcarea n-a putut fi înăbușită și, în anul 1957, s-a activizat, extinzîndu-se și asupra altor insule învecinate.

Pe insulele Solomon s-a dezvoltat mișcarea frăților. Membrii frăților jurau să nu se angajeze la colonialiști decît pe baza tarifelor și în condițiile stabilite de frății. De asemenea ei boicotau judecătoriiile colonialiștilor și au creat propprile lor judecătorii. Cu toate că au fost arestați peste 100 de conducători ai

populației băștinașe, mișcarea de pe insulele Solomon s-a extins, cuprinzînd peste 100.000 locuitori.

PRIMELE ROADE

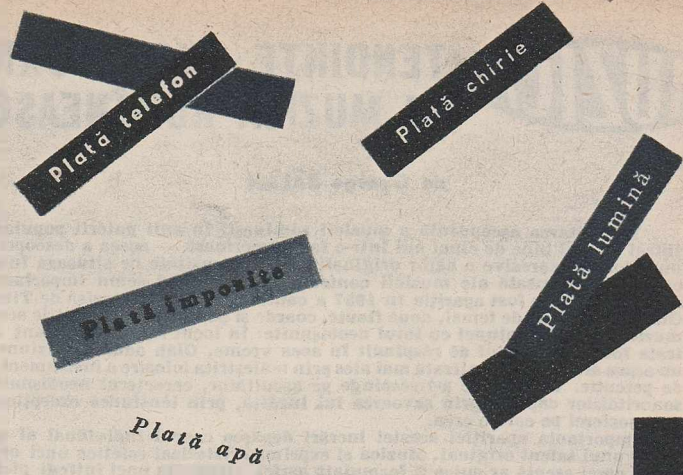
Apariția statului independent Samoa de Vest, la 1 ianuarie 1962, este rezultatul unei lupte îndelungate a populației locale. Încă din anul 1921, cînd Liga Națiunilor a atribuit Noii Zeelande tutela asupra fostei colonii germane, în rîndul samoezilor s-a format organizația antiimperialistă Mau, care a lansat lozincă „Samoa—samoezilor”. În anul 1926 a luat ființă încă o organizație antiimperialistă, comitetul cetățenesc.

După cel de-al doilea război mondial, lupta samoezilor pentru autogovernare a căpătat un puternic avînt. În 1947, un grup de 46 conducători samoezi au trimis un raport la O.N.U., cerînd autonomie pentru Samoa de Vest și unirea celor două părți ale arhipelagului, deci și eliberarea teritoriului Samoa de Est de sub dominația S.U.A. Cererile samoezilor au fost respinse de Noua Zeelandă și celelalte puteri coloniale. Totuși, colonialiștii au fost obligați să acorde drepturi mai largi populației băștinașe. La 1 octombrie 1959 a început să funcționeze un guvern samoez, care a exercitat funcțiile autogovernării interne. În cadrul unui referendum organizat în urma unei rezoluții a Consiliului de tutelă al O.N.U., majoritatea covârșitoare a samoezilor s-a pronunțat, în mai 1961, pentru independență.

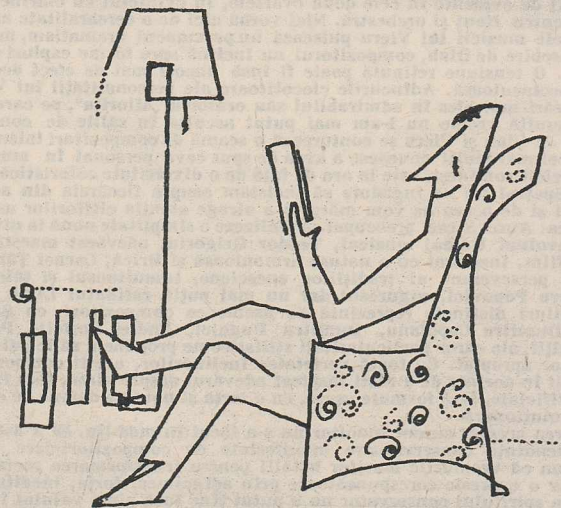
Independența cucerită de statul Samoa de Vest, urmată cîteva luni mai tîrziu de eliberarea populației din Irianul de Vest de sub dominația colonialistă olandeză, arată că și în Oceania, în ciuda manevrelor imperialiștilor, începe să dea roade lupta popoarelor pentru independență, pentru lichidarea definitivă a colonialismului condamnat de istorie.

Drumul popoarelor Oceaniei către independență este încă greu. Dar acest drum a fost deschis, lupta lor se bucură de sprijinul tuturor popoarelor iubitoare de pace și libertate și aceasta le dă puteri sporite pentru înlăturarea piedicilor ce le mai stau în cale.

Sorin STRUJAN

Nu mai am nici o bătăie de cap! Toate aceste plăți mi se efectuează în mod gratuit din contul curent personal la CEC.

Beneficiați de jobind și de celelalte avantaje oferite depunătorilor la CEC folosind

contul curent personal la CEC

Contul curent personal CEC constituie un mijloc practic și avantajos de economisire a banilor.

Plățile se fac, după dorința titularului, atît în numerar, prin simpla prezentare a unui cec din carnetul ce i se pune la dispoziție o dată cu deschiderea contului, cît și prin virament pe bază de dispoziție cu caracter permanent sau ocazional.

de George BĂLAN

Dezvoltarea ascendentă a muzicii românești în anii puterii populare a intrat de mai bine de cinci ani într-o fază superioară — aceea a descoperirii unor forme expresive a căror originalitate și intensitate ne situează în rînd cu școlile avansate ale muzicii contemporane. Primul semn important al acestei înnoiri a fost apariția în 1957 a cantatei de cameră scrisă de Tiberiu Olah pentru cor de femei, două flaute, coarde și percuție. Sonoritățile acestei muzici păreau pe atunci cu totul neobișnuite: în locul felului idilicizant de a trata folclorul, destul de răspîndit în acea vreme, Olah aduce o viziune de un aspru dramatism, realizată mai ales prin măiestria folosire a instrumentelor de percuție. Departate de a-l respinge pe ascultător, caracterul neobișnuit al sonorităților captiva prin savoarea lui inedită, prin tensiunea excepțională a atmosferei pe care o crea.

Importanța apariției acestei lucrări depășea cadrul individual al afirmării unui talent original. Muzica ei exprima cristalizat estetica unei orientări a cărei esență ar putea fi formulată astfel: strădania unei întregi pleiade de compozitori de a se debarasa de balastul spiritului tradiționalist și patriarhal, pentru a înțelege viața contemporană în tot adevărul ei palpitant și a-l exprima cu prospețime și dinamism. În evoluția sa ulterioară, Tiberiu Olah a adâncit filonul prețios pe care-l descoperise, ajungînd să dea o lucrare de deplină maturitate, monumentul oratoriu „Constelația omului”, operă în care imaginea înaripată a triumfului universal al comunismului se împletește cu ideea nu mai puțin pasionantă a pătrunderii omului în Cosmos.

Paralel cu Tiberiu Olah se contura o altă personalitate de prim plan a acestei tendințe inovatoare: Anatol Vieru. Vulcanicul temperament al colegului său, Anatol Vieru îi opune o fire lucidă, stăpînită, profund intelectualizată. Dacă Olah cucerește prin violența expresiei, Vieru seduce ascultătorul prin ingeniozitatea sonorității și construcția magistrală a discursului muzical, atît de evidente în cele două cvartete, în cvintetul cu clarinet, în concertul pentru flaut și orchestră. Nici vorbă aici de o cerebralitate aridă. În subteranele muzicii lui Vieru pulsează un permanent dramatism, numai că, spre deosebire de Olah, compozitorul nu înclină spre forme explozive de manifestare. O tensiune reținută poate fi însă uneori mai de efect decît o izbucnire spectaculoasă. Adîncurile ciocotitoare ale personalității lui Vieru se pot întrezări mai ales în admirabilul său oratoriu „Miorita”, pe care din păcate de multă vreme nu l-am mai putut asculta în sălile de concert.

Alături de Olah și Vieru se conturează o seamă de compozitori talentați, dintre care cei mai mulți dovedesc a avea de spus ceva personal în muzică. Peisajul muzicii românești este la ora de față de o diversitate coloristică fără precedent. Spațiul nu ne îngăduie să insistăm asupra fiecăreia din aceste personalități și de aceea ne vom mărgini a atrage atenția cititorilor asupra unor nume ca: Aurel Stroe, preocupat să realizeze o simplitate nouă la nivelul celui mai evoluat limbaj muzical, Teodor Grigoriu, adevărat maestru al muzicii de film, înzestrat cu o natură armonioasă și lirică, Cornel Țăranu, continuator perseverent al tradițiilor enesciene, tumultuosul și totodată poeticul Doru Popovici, vigurosul dar nu mai puțin rafinatul Liviu Glodeanu. Profiluri distincte reprezintă de asemenea compozitori ca Stefan Niculescu, Dumitru Capoianu, Dumitru Bughici, Andrei Porfetic, Pascal Bentoiu și alții, ale căror particularități stilistice ne propunem să le adîncim într-un viitor apropiat. Cu toată varietatea înclinărilor, acești compozitori sînt unanimi în dorința de a rosti răspicat adevărul despre viață, fără înfrumusețări artificiale, fără formule uzate, cu o forță și nouitate demne de epoca noastră revoluționară.

Afirmarea acestui curent inovator nu s-a făcut în mod lin. El a avut de luptat cu tendințe conservatoare manifestate de compozitori care nu-și dădeau seama că vremurile marilor bătălii pentru transformarea socialistă a omului cer o expresie corespunzătoare prin adîncimea, forța, ineditul ei. Împotrivirea spiritului conservator nu a putut ține însă piept valului impetuos al mișcării inovatoare.

Este îmbucurător că unii dintre cei mai de seamă maeștri ai muzicii noastre au înțeles necesitatea acestei înnoiri, i s-au raliat și au sprijinit-o. Ba mai mult, unii dintre ei ca Zeno Vancea, Ludovic Feldman, Alfred Mendelsohn și alții asimilează organic spiritul inovator, înprospătîndu-și creația și menținîndu-se astfel în pas cu tendințele cele mai înalțate ale muzicii.

MODA LA PAVILIONUL DE MOSTRE

Produsele de confecții ale industriei noastre ușoare se bucură de mare succes în cadrul celui de-al 4-lea Pavilion de mostre. De la grațioasele obiecte de lenjerie din reton și pină la canadiene și haine de blană, trecînd prin toată gama de articole de îmbrăcăminte pentru orice sezon, pentru lucru și pentru stradă, pentru plajă sau pentru ocazii festive, fiecare vizitator găsește cite ceva pe gustul său. Sute de articole, în genere etalate cu gust (deseori însă prea îngrămădite pentru a permite o bună analiză și apreciere a lor) oferă o bogată trecere în revistă a produselor pe care comerțul le va pune la dispoziția cumpărătorilor.

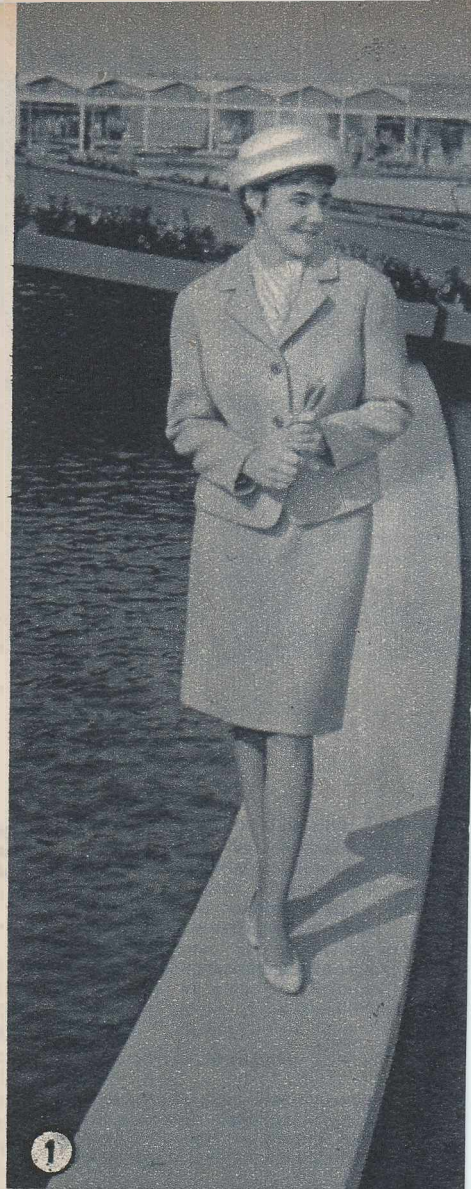
În pagina de față publicăm patru din modelele prezentate la pavilionul de mostre.

Linia modernă și grațioasă a acestui taior de stofă (foto 1) îl face deosebit de indicat pentru tinerele fete, care-l vor purta cu o bluză din material în dungi, cu un mic șal în verif la gît, și cu o pălărioară albă (Fabrica de confecții și tricotațe-București).

Tinerii vor aprecia fără îndoială acest pardesiu impermeabil cu alură sportivă (foto 2), încheiat la un rînd de nasturi și cu cordon (Fabrica de confecții și tricotațe-București).

Impermeabilul de poplin (foto 3) prezintă noua linie, cu umerii mai înguști și guler cu revers de dimensiuni modeste. Drept garnitură, un tighel la guler, cant și buzunare (Fabrica de confecții și tricotațe-București).

Eleganța acestui ansamblu festiv din mătase imprimată (foto 4) provine din croiala simplă a rochiei, care pune în evidență somptuozitatea materialului, îmbinată cu linia mai amplă, cu mînci bogate, a pardesiului („Arta modei“).

CARTI

ION BĂNUȚĂ: „AM RECHEMAT IUBIREA“

Ion Bănuță vedește, de la un volum la altul, o continuă lărgire și diversificare tematică a artei sale și o tot mai bună stăpînire a mijloacelor de expresie. De aceea, ultimul dintre volume trebuie privit și de sine stătător, dar și ca un moment al unui proces în plină desfășurare. Ajuns, după însăși afirmația poetului, în miez de toamnă, el își recheamă (nu fără o notă nostalgică) iubirea la o nouă împlinire, liberă, directă și sinceră, imposibilă în negurile de altădată cînd, cum spune un vers din motoul cărții, ne tiram pe brînci. Rechemarea depășește net planul erotic. Ea este o încercare de a recupera acum, în ev socialist, tot ce o tinerețe trăită în alte vremi n-a putut nici măcar rîvni. Iar retrăirea în plan spiritual a tinereții, bucuria împlinirilor din anii noștri, cînd personalitatea lui se realizează pe toate planurile, conferă versurilor lui Ion Bănuță o emoție și sinceritate cuceritoare adesea. Putem discuta calitatea expresiei, unele stîngăcii ale ei, potențarea artistică a temei tratate, direcția unora dintre versurile sale, dar niciodată sinceritatea lor. Victoriile socialismului, sărbătorile și tradițiile noastre, natura, dragostea găsesc în poet un cîntăreț permanent, un fel de rapsoed care nu pierde nici o ocazie de a-și spune cuvîntul, chiar dacă în entuziasmul său el uită uneori că trebuie să-și supravegheze meru glasul, evitînd astfel notele sale false. Există în carte o vibrație spontană la frumos, un optimism, o prospețime a senzațiilor încercate în actul contemplării realității, iar poetul, cutremurat de adîncuri, de nesfîrșita zare, se vrea cît mai în miezul ei, cîntăreț și participant totodată la prefacerile ei înnoitoare; acestea nu trebuie căutate atît în cutare sau cutare versuri, cît citite în atitudinea generală, am zice, a volumului.

Autorul descoperă lumea cu o naivitate și candoare remarcabile prin firescul lor. Clutele sfioase se arcuiesc în ape line, el cutreieră lumea pe aripile de greier și privește cum din noul cer coboară un om ca rînduneaua-n zborul de april, asistă nostalgice la rînirea scorușului (venirea toamnei) și intră descătusat de ceață cu patria, ca o fată albă, în socialism.

Sînt în volum cîteva cîntece festive care nu rețin atenția din pricina lipsei lor de contur, de percepție individualizată, după cum imagini incongruente provenite, cum s-a mai remarcat, dintr-o insuficiență prelucrare a materialului, alterează intențiile poetului. (Prea argezienele Matracuci indică totuși o altă față a personalității sale — aptitudinea satirică, după cum o undă de umor liric răsărită ici și colo, n-ar trebui lăsată necultivată).

Fără a-și struni clanul liric, dar controlîndu-l lucid, fără a-și atenua cumva participarea emotivă, personală, în planul artei, la desăvîrșirea socialismului la noi, poetul ar trebui să fie și mai sever cu sine în ce privește finuta artistică a versurilor sale.

George MUNTEAN

Să ne alegem UN COVOR

de arhitect Vasile RADO

Desenele autorului

Probabil că vi s-a întâmplat și dumneavoastră ca intrând într-o locuință să aveți senzația că lipsește ceva, că e ceva neterminat, deși mobila și, în general, toate sînt la locul lor.

Acest sentiment de nefinisat îl dă lipsa unor accesorii care, la prima privire, par neînsemnate: lipsesc perdeaua, covorul sau tablourile de pe pereți. Adevărul este că o încăpere pare mai „mobilată” cu un covor și două scaune, decît cu toată mobila completă, dar fără covor.

Un covor în casă este, fără îndoială, necesar pentru a satisface o nevoie de confort; dar prezența lui decorativă contribuie la crearea acelei note de intimitate, de căldură, pe care trebuie să o aibă orice interior de locuință.

Oricît de fastuoase sînt pardoselile de marmură din holurile Sălii Palatului R.P.R., totuși impresia de confort este creată de micile covoare colorate din fața canapelelor și fotoliilor. Dacă efectul decorativ al covorului este binevenit într-un local public, el este neapărat indicat în orice locuință.

Alegerea unui covor pare un lucru simplu. De cele mai multe ori criteriile de selecție le rezumăm la costul covorului și la sortimentul imediat accesibil în magazine. Ceea ce însă nu e suficient.

Pentru a ne orienta în alegerea unui covor, poate este bine să facem o scurtă trecere în revistă a diferitelor genuri și calități de covoare.

Începutul îl vom face cu covoarele noastre naționale. Lucrate manual din lînă curată pe războaie de țesut din lemn sau pe gherghefuri, în culori și desene specifice regiunilor producătoare, ele au o mare rezistență la uzură și un efect decorativ deosebit. Cele mai frumoase modele oltenesti sau muscelene se bucură între cunoscătorii și colecționarii de aceeași apreciere ca și scumpele covoare orientale.

Puține țări se pot mîndri cu

o artă populară atît de bogată și vie, ca patria noastră. Expresia populară a florei și faunei noastre este deosebit de realizată în țesăturile covoarelor naționale. Prin coloritul lor viu și optimist, covoarele cu motive folclorice sînt foarte potrivite pentru interioarele contemporane, cu mobilier de culoare deschisă și forme simple. Sînt mai puțin nimerite lingă mobila greoaie și pretențioasă a „garniturilor” de culoare închisă.

Un capitol important în istoria covoarelor îl ocupă vestitele covoare orientale. Denumirile lor exotice: Buhara, Tebriz, Ferahan, Horasan și multe altele arată originea modelului, după localitățile de unde provin; cele mai reușite exemplare dintre acestea sînt adevărate opere de artă, în care se simte poezia grădinilor orientale. Se lucrează cu multă migală pe gherghefuri, innodînd cu mîna nod după nod din lînă aleasă, colorată în zeci de nuanțe. La covoarele de calitate numărul nodurilor pe metru pătrat se ridică la 140.000. Sînt foarte rezistente, și decorative dacă sînt bine armonizate cu interiorul. Utilizarea lor cere mult discernămint. Unități cooperatiste din București, Giurgiu, Galați și Brăila produc covoare orientale care se apropie mult de cele originale și sînt foarte apreciate în țări străine.

În ceea ce privește covoarele produse industrial — la prețuri accesibile — dintre acestea cele mai valoroase sînt covoarele pluşate din lînă ale Uzinelor textile din Cîsnădie. Se lucrează pe războaie „Jackard” ori „Axminster”, în desene complicate sau mai simple; aceste covoare gen mochetă sînt foarte rezistente la uzură.

Le vedem în mod curent în magazine; unele imită însă destul de simplist modelul covoarelor orientale. Aceste covoare, greu de fabricat, nu pot să depășească niciodată stadiul de imitație săracă. Sînt nepotrivite în locuințele moderne, dar persistă prin

forța obișnuinței. Am văzut însă, executate în aceeași tehnică, covoare cu desene moderne, simple, colorate pe suprafețe mari sau marmorate. Din cele prezentate în pavilionul de mostre se pot găsi multe care se armonizează perfect cu mobilierul locuinței moderne.

Din toate covoarele produse la noi cele mai accesibile sînt covoarele de iută și cele fabricate din deșeuri de lînă. Sînt destul de durabile. Dar coloritul lor este de obicei tern. Nu este ușor ca din materia primă de culoare închisă și inegală să se fabrice covoare viu colorate. Totuși în pavilionul de mostre sînt expuse cîteva covoare de iută cu fond colorat, cu desene simple, atrăgătoare. S-au fabricat din fire albe și vopsite ulterior. Ar fi de dorit ca aceste modele să se producă în cantități mai mari decît cele planificate.

Pentru alegerea covorului cel mai potrivit pentru un interior dat este necesar să avem în vedere mai multe criterii. În primul rînd, mărimea. Nu este nevoie ca toată pardoseala să fie acoperită de covoare. În locurile unde piciorul se odihnește în mod normal, adică în fața divanului, sub scaune sau fotolii, este bine să se plaseze un covor. Pe cît posibil, este

de preferat un singur covor ceva mai mare, în loc de mai multe mici. Nu este indicată nici complotarea cu mici covorașe a spațiilor mai mult circulăte. Pentru o încăpere de mărime obișnuită un covor de doi pe trei metri este de obicei suficient.

Pentru efectul decorativ, dar și pentru utilizarea mai bună a spațiului locuibil, gruparea mobilierului în cameră trebuie făcută în așa fel, încît mijlocul camerei să fie cît mai liber. Masa nu este obligatoriu să fie plasată în mijloc. Încercați o dată o grupare în fața ferestrei sau la un perete liber. Veți avea impresia că s-a mărit camera, iar covorul va fi pus în valoare și va contribui mai mult la decorarea încăperii.

Cînd puteți asigura vizibilitatea liberă pentru mijlocul covorului, este bine să alegeți un model cu desen central. În caz contrar, opriți-vă la un model cît mai simplu, cu desenul uniform distribuit pe toată suprafața covorului. Covoarele „mochetă” de o singură culoare bine aleasă, fără nici un desen, au un efect decorativ deosebit de potrivit la o mobilă modernă.

Și dacă am ajuns la culoare, să ne gîndim la armonia cromatică a întregii încăperi. Nu este necesar ca stofa de mobilă și covorul să aibă aceeași culoare. Din con-

tră. Efectele cele mai decorative se obțin prin armonia de contrast. La o tapiserie foarte puternic colorată este bine să alegem un covor în culori mai pastelate. Cînd mobila însăși este mai puțin colorată, covorul poate avea culori mai aprinse. De exemplu, la o mobilă din lemn deschis, cu tapiseria în tonuri de galben și maro, un covor oltenesc roșu sau albastru intens va aduce o completare fericită.

Fără să încercăm a da rețete, vom indica cîteva game cromatice cu efect sigur. Toate se bazează pe teoria culorilor complementare. Deci la o stofă albastră vom alege un covor în tonuri de galben și roșu, iar la stofa roșie un covor în care domină albastrul. La culorile calde de galben sînt potrivite tonurile de verde; iar la galben deschis, albastru și roșu-frez.

Este bine să ne gîndim și la latura practică. Pentru o cameră destinată copiilor să alegem un covor subțire, ușor de curățat, de exemplu din iută, dar în culori cît mai vii. Covorul plușat costă mai mult, dar este mai durabil; să-l punem în camera de locuit sau în dormitor. Covoarele naționale de lînă sînt potrivite practic peste tot, cu condiția să nu distoneze cu mobila prea pretențioasă.

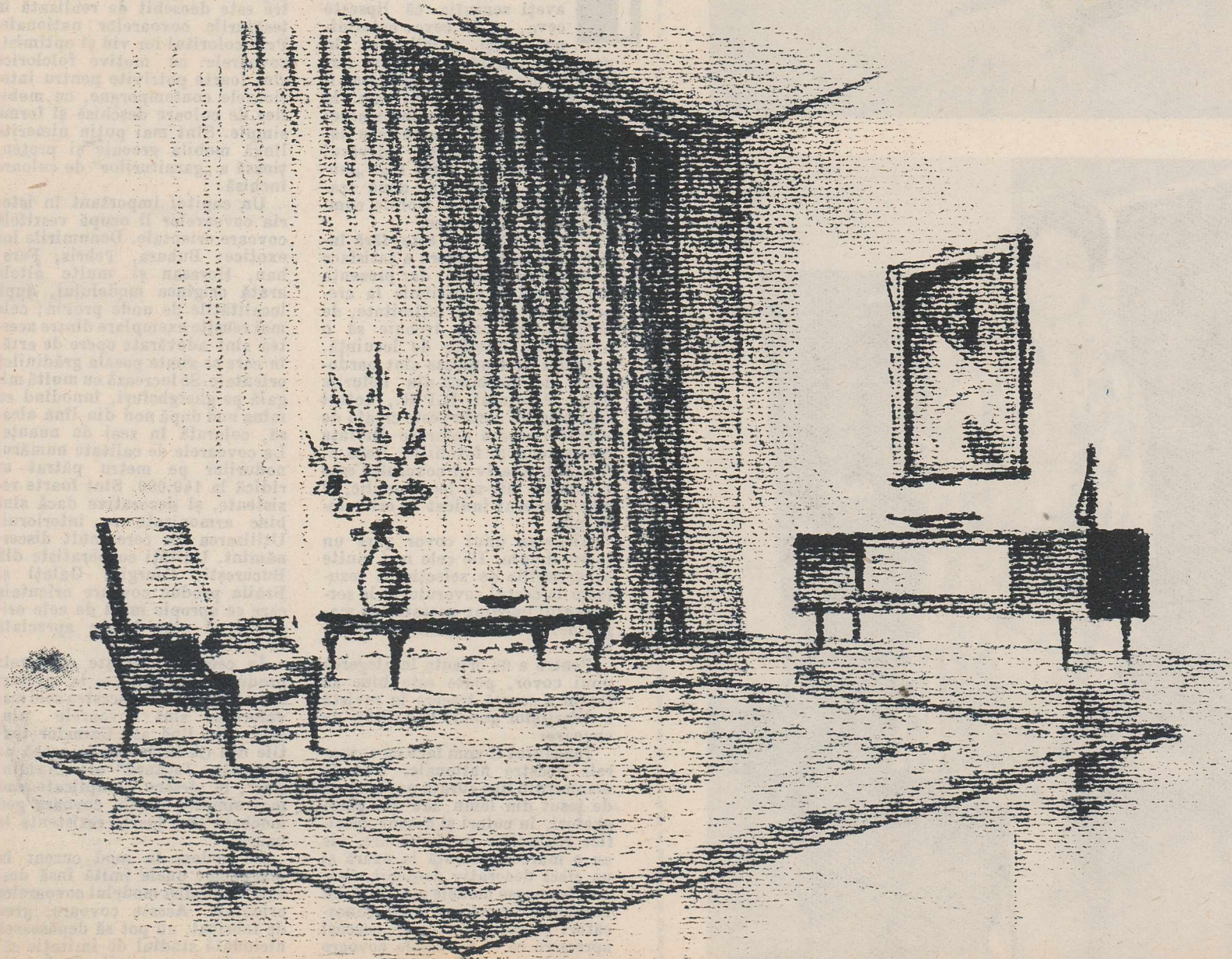
Cine poate să-și procure sau posedă un covor oriental mai valoros, să-și potrivească culoarea mobilei la covor. Este mai logic așa, considerînd în acest caz covorul ca un obiect de artă.

Vorbînd despre covoare de artă, putem să amintim despre covoarele de perete. Într-adevăr, un covor oltenesc deosebit de frumos sau un covor oriental de calitate pot înlocui cu succes un tablou și chiar conferi interiorului un anumit specific decorativ. Dar cu o condiție: să fie într-adevăr de o calitate deosebită, iar celelalte elemente ornamentale să fie subordonate efectului decorativ cerut de un panou mural de mare suprafață.

În principiu, cele spuse aci despre felul cum se alege un covor se potrivesc și pentru armonizarea în interior a celorlalte accesorii funcțional-decorative: perdeaua, lampa sau cuvertura de pat.

Dacă dorim un interior plăcut, să nu lăsăm la voia întîmplării alegerea pieselor componente. Fîxînd dinainte toate datele funcționale ale interiorului nostru, căutînd să realizăm un decor adecvat, vom putea stabili pentru fiecare accesoriu mărimea, calitatea și culoarea potrivite pentru crearea unui ansamblu armonios.

Un covor oriental întregeste armonios decorul interiorului.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

Teasc tipografică din anul 1520 — gravură în lemn, anonimă.

Cînd a apărut tiparul în lume?

La această întrebare pusă de Ioan Ciobotar, mașinist tipograf la întreprinderea poligrafică-Sibiu, răspunde inginerul poligraf ELENA IORDAN, director tehnic al Trusului industriei poligrafice-București.

Inventarea tiparului în Europa — obiect de controversă și dispute de-a lungul ultimelor secole — i-a fost atribuită germanului Johann Gensfleisch Gutenberg, născut la Mainz în anul 1400. Crearea preselei de tipar rămîne însă legată de încă două nume de inventatori, Jan Koster din Olanda și Pamfilio Castaldi din Italia, contemporani cu Gutenberg. Lucrînd independent unul de altul, fiecare a descoperit cam în același timp principiile tiparului, punînd bazele acestei noi tehnici în Europa.

Presă de tipar a lui Johann Gutenberg, concepută de inventator după modelul teascurilor de struguri (de unde și vechea denumire de teasc tipografică), era în întregime construită din lemn și s-a păstrat aproape neschimbată de-a lungul a mai mult de 300 de ani, pînă în anul 1783, cînd devine presă metalică. După această dată, presa de tipar trece printr-o evoluție rapidă, care o apropie de mașinile de tipar din timpurile noastre.

Johann Gutenberg a rămas în istorie nu numai ca inventator al teascului tipografic, ci și al aparatului de turnat litere metalice mobile, prin injecție. Rețeta de aliaj stabilită de Gutenberg pentru turnarea literelor se folosește și în zilele noastre.

Tehnica multiplicării unui text prin tipărire a fost cunoscută de unele popoare încă de acum două mii de ani. Chinezii cunoșteau un procedeu de imprimare cu tablele de lemn, avînd în relief desene gravate (așa-numitele kilogravuri). În Mesopotamia se utiliza se metoda de imprimare cu ajutorul sigiliilor. Chiar și literele mobile au fost cunoscute de chinezi și coreeni în urmă cu aproape o mie de ani, însă ele erau executate din lemn, din lut ars, iar mai tîrziu din cositor, prin diferite procedee rudimentare.

Primele tipărituri în Europa au văzut lumina zilei în anul 1444, în tipografia întemeiată de Johann Gutenberg la Mainz. Mestășugul lui Gutenberg s-a răspîndit cu luteala fulgerului în întreaga lume. Astfel, pînă la mijlocul secolului al XVI-lea, fuseseră tipărite și vîndute în Europa peste 20 de milioane de cărți,

cifra impresionantă pentru acea vreme.

La noi în țară tiparul a pătruns în anul 1508, cînd călugărul Macarie a scos de sub teasc primul liturgier.

În R.D. Germană și R.S. Cehoslovacă

Împreună cu un grup de turiști — muncitori și funcționari de la fabrica „Mătasea roșie” din Cîsnădie — am fost în excursia organizată prin O.N.T. „Carpați” în Republica Democrată Germană și Republica Socialistă Cehoslovacă. Cu acest prilej, am realizat o serie de fotografii care ne vor aminti cu drag de locurile vizitate. Două dintre aceste fotografii le trimiț revistei „Flacăra”. Prima (sus) reprezintă clădirea care adăpostește renumitele Galerii de artă din

Dresden (R.D. Germană) — vizitate de noi în timpul excursiei — iar cealaltă (jos), cabana „Morávků” din Murávků Tatra (R.S. Cehoslovacă), unde am făcut un popas de cîteva zile.

Tatian SEVERIN,
controlor tehnic, Cîsnădie,
reg. Brașov

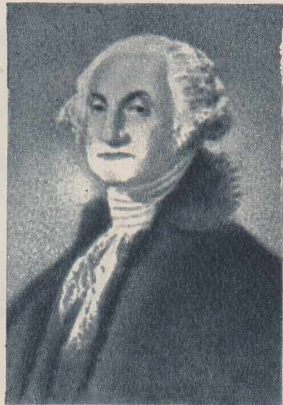
George Washington

„Doresc să aflu ce rol a jucat George Washington în istoria poporului american și dacă numele orașului Washington a fost dat în amintirea sa”.

Șt. ZAHARIA,
Reșița

Răspunde lector universitar D. ROSENZWEIG, de la Facultatea de istorie a Universității din București.

Om politic american, înscris în istorie prin contribuția pozitivă pe care a avut-o în perioada luptei coloniilor nord-americane pentru independență, George Washington (1732-1799) a fost comandant suprem al armatei coloniștilor și primul președinte

al S.U.A. (între 1789 și 1797). În lupta de eliberare a coloniilor engleze din America de Nord împotriva jugului înrobitor al metropolei engleze, Washington s-a situat în mod ferm pe poziția intereselor coloniilor. Renumele de care se bucura în rîndul concetățenilor săi i-a atras alegerea în primul și în al doilea Congres continental (1774 și 1775), menite să organizeze lupta de eliberare. După primele lupte cu englezii (Lexington și Concord — 1775) Congresul l-a numit pe Washington comandant suprem al armatei coloniștilor. Timp de nouă ani, el nu a cîștigat în mod direct nici o importanță bătălie. Marele său merit a constat însă în faptul că a reușit să transforme detașamentele neinstruite și nedisciplinate ale coloniștilor într-o armată bine organizată și capabilă de luptă. În timpul războiului, coloniștii au obținut un ajutor important îndeosebi din partea Franței — interesată să-și întărească pozițiile în America — ajutor care le-a permis să înfrunte greutățile și să cîștige pînă la urmă victoria. În urma bătăliilor de la Saratoga (1777) și Yorktown (1781), englezii au fost obligați să recunoască independența coloniilor americane, ceea ce a constituit din punct de vedere istoric un fapt progresist, la care Washington a contribuit pozitiv. Cînd însă, în 1786, masele populare, care suportaseră greul războiului, s-au răscolat sub conducerea lui Shays, cerînd îmbunătățirea situației lor conform promisiunilor făcute, Washington — fiu de mare plantator și el însuși proprietar de întinse plantații — s-a situat în capul reacțiunii, organizînd represunea sîngeroasă a răscoalei.

Capitala S.U.A. poartă numele lui Washington.

Antibiotice pentru animale

„Am auzit că și animalelor li se administrează antibiotice. Doresc să aflu în ce scop și care sînt antibioticele folosite în acest caz”.

Anghel MARINESCU,
București

Răspunde dr. S. NICOLICIN, adjunctul Secției de creștere a animalelor din Consiliul Superior al Agriculturii.

În ultimii ani se adaugă în hrana animalelor o serie

de substanțe lipsite de valoare hrîntitoare proprie, numite biostimulatori, cu ajutorul cărora se obține o creștere mai rapidă în greutate și se evită anumite boli pe care le pot contracta animalele tinere în perioada de dezvoltare. Aceste substanțe au rolul de a stimula organismul animalelor, făcîndu-l să rețină mai multe elemente nutritive din rația de alimentație. Dintre biostimulatori fac parte vitaminele, microelementele, sărurile minerale și antibioticele, care dau rezultate remarcabile în special în perioada de creștere a diferitelor specii de animale tinere. Antibioticele au și rolul de a opri activitatea anumitor bacterii toxice din tubul digestiv, favorizînd dezvoltarea unor bacterii folositoare, care produc diferite vitamine (vitamina A, E sau cele din complexul B), ceea ce contribuie de asemenea la ridicarea productivității. Ele se adaugă în hrana animalelor numai în dozele și după prescripțiile date în instrucțiunile de folosire care însoțesc fiecare cutie de antibiotice.

Dintre preparatele realizate la noi în țară, trebuie citate în primul rînd cele pe bază de aureociclină, Vitaurum 40, Aurex și Ciclofurin (produse ale Fabricii de antibiotice din Iași), a căror folosire a fost extinsă în toată țara, în urma experiențelor făcute de către Institutul de cercetări zootehnice.

Amestecînd antibiotice în hrana porcilor sugari, a tineretului de reproducție și a porcilor tineri puși la îngrășat, aceștia au crescut în

greutate cu 9-20% mai mult decît loturile de porci cărora nu li s-au adăugat antibiotice în hrană, scăzînd totodată mortalitatea la porcii sugari cu 4-10%.

Tot cu ajutorul antibioticelor s-a redus mortalitatea la pui de găină, greutatea lor sporînd cu 10-42%.

Datorită preparatelor pe bază de aureociclină (Vitaurum 40, Aurex și Ciclofurin) folosite în hrana vițelilor sugari — administrate în lapte — s-a obținut un spor mediu zilnic în greutate cu 4-7% mai mare decît al vițelilor cărora nu li s-au dat antibiotice, iar mieii hrăniți cu antibiotice amestecate cu uruieli au crescut cu 14% mai mult în greutate.

Iată deci, în rezumat, care este rolul antibioticelor în perioada de creștere a animalelor.

Pe scurt

MARIANA TÎRNĂVEANU, elevă, Ocna Mureș, reg. Cluj. Insula Sfînta Elena (avînd capitala la Jameston) se află în Oceanul Atlantic și este colonie britanică din anul 1651. Are o suprafață de 122 km² și, după statistica din 1959, numără circa 5.000 de locuitori (în majoritate, negri și mulatri). Pe această insulă a fost înființat în captivitate Napoleon I începînd din anul 1815 și pînă la moartea sa, în 1821 — fapt care a făcut-o celebră în istorie.

IOAN VĂDEANU, București. Ne puteți trimite fotografia de 9x12 cm, prezînd diferite aspecte de muncă, realizări sociale sau culturale, peisaje, aspecte critice etc. Imaginile trebuie să corespundă din punct de vedere tehnic.

FLORIAN OPRESCU, Școlitul Golești, reg. Argeș. Ați omis să ne trimiteți o fotografie pentru ilustrarea textului. Însoțită de o imagine oglîndind un nou aspect al minii despre care ne-ați scris, știrea ar putea să apară în revistă.

Cititorii către cititori

Doresc să corespundez: Wajciech Marasek, Lodz, Astronautow 11/1, R.P. Polonă; Ilatelle, ilustrate (în polonă, rusă, franceză germană, romînă); Petru Pascu, tehnician agronom, G.A.S. Semlac, raion Arad; agricultură, geografie, istorie, ilustrate; Nelly Krezner, elevă, Tecuci, str. 13 Septembrie; ilustrate; Vasile Ambrozie, oțelar, Hunedoara O.M., bloc 63, ap. 1; teatru, cinema, sport, ilustrate; Șerban Alexandru, feroviar, gara Mînaștirea-Turnu, Călimănești, raion Rm. Vilcea; ilustrate; Constantin Paul, elev, București, str. Mircea Vodă 53; ilustrate; Gh. N. Văduva, tehnician constructor, Bacău, str. Mărășești 29-37, bloc 4, sc. C, etaj II, ap. 8; ilustrate; Ioan Ștefanu, maistru mecanic, Cărlăși, reg. București, str. I.C. Frimu 6; ilustrate; Cristina Gheorghe, elevă, și Romanița Gheorghe, studentă, com. Burlas, reg. București; literatură, muzică, ilustrate; C-tin Coșoianu, lăcătuș mecanic, Hunedoara O.M., bloc 50, ap. 12; ilustrate; Tionifa Răduleanu, elevă, Bălești, reg. Oltenia, str. Depozitelor 15; ilustrate; Rodica Marian, elevă, Marghita, reg. Crișana, str. Horea 8; ilustrate; Simion Marin, mecanic, Reșița, căminul Dealul Mare; ilustrate; Gelu Angelescu, lăcătuș, Vulcan, reg. Hunedoara, căminul nr. 3, cam. 11; ilustrate; C-tin Aurel, învățător, com. Arani-Sînătești, reg. Oltenia; literatură, ilustrate.

De la fotocorespondenți

Cules de struguri la G.A.S. Petrești, raionul Sebeș, în toamnă aceasta, pe una din parcele, via a dat 14.000 kg struguri la hectar. (V. Onoțu, Deaș)

Cabana Parîngul — 1579 m altitudine. (Gh. Stoica, Craiova)

FLACĂRA

Revistă social-politică și literar-artistă

Anul XI — Nr. 45 (398)

10 noiembrie 1962

REDACTIA: BUCUREȘTI
PIAȚA ȘCINTEII

Căsuța poștală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10.
int. 1744

ABONAMENTE:

la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL

ABONAMENTELOR:

3 luni: 26 lei

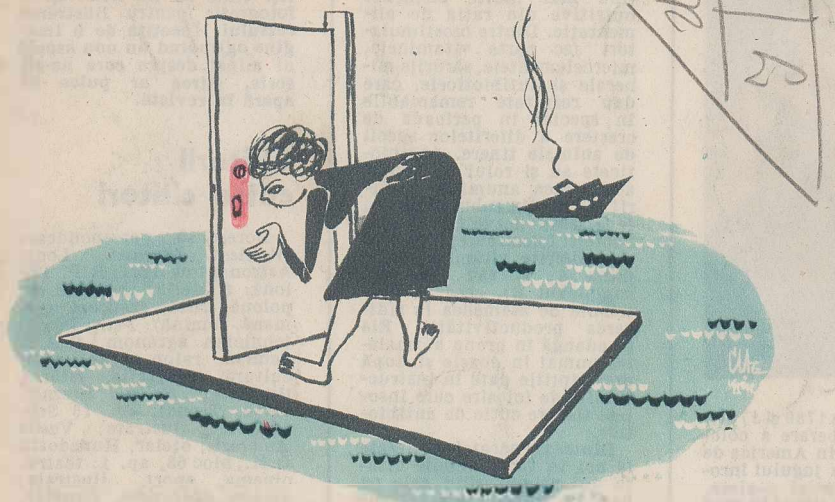
6 luni: 52 lei

un an: 104 lei

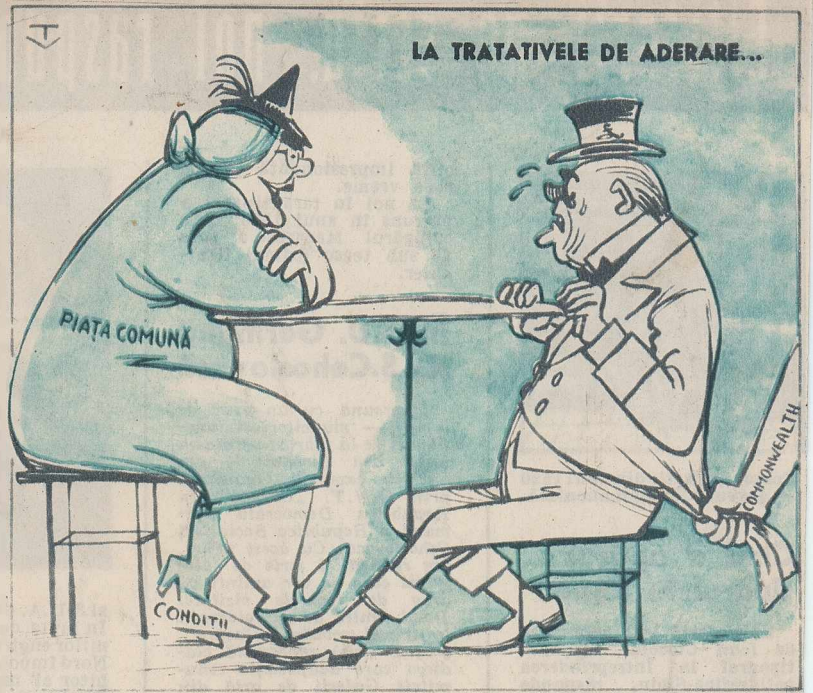
Prezentarea grafică: Ion VULPESCU. Tipărită la Combinatul poligrafic Case Sîntfeli.

PREȚUL REVISTEI 2 LEI

UMOR

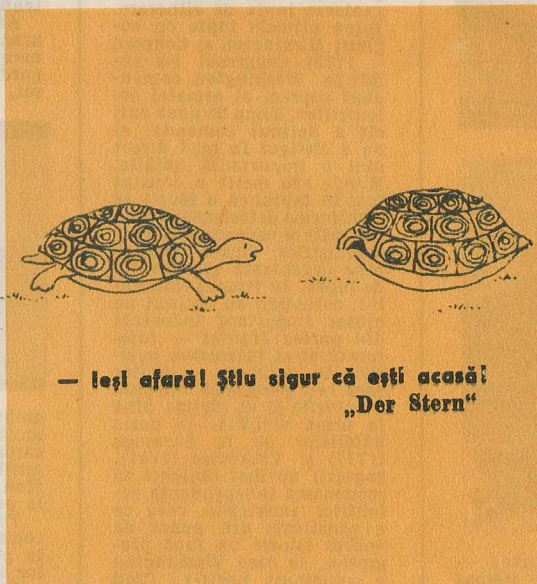
Curiozitate.
Desen de N. CLAUDIU

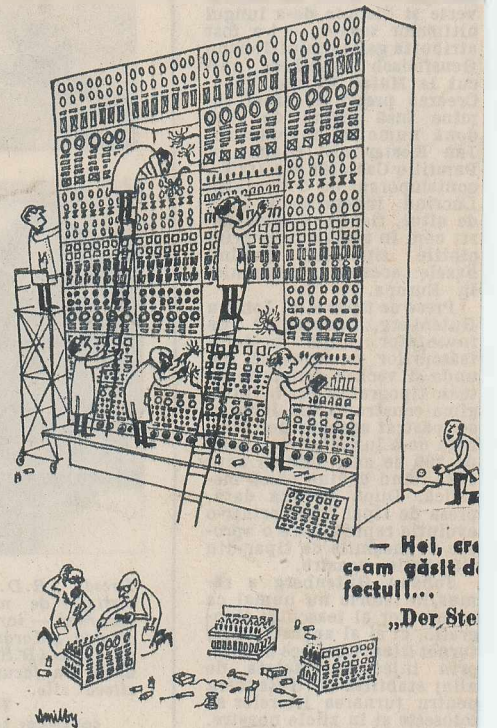
..Situția lui John Bull continuă să fie oarecum... apăsătoare!...
Desen de V. TIMOC

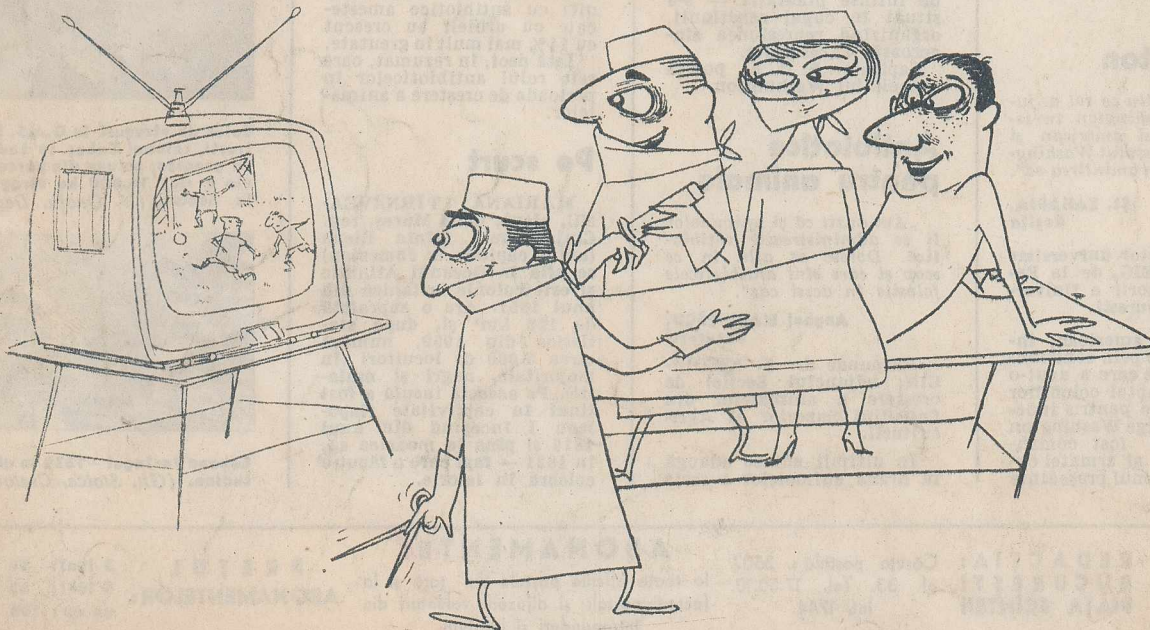
Start în Africa.
„Neue Berliner Illustrierte“

— Te-ai afară! Știu sigur că ești acasă!
„Der Stern“

— Hei, era
c-am găsit de
faptul!...
„Der Ste“

— E 1-0 pentru noi!...

Desen de Simion ALEXANDRESCU

— Frumos arăți! Las'nugal să
vină talcă-tău de la meci!
„Zeit im Bild“